DENUMIRI PENTRU SOIURI DE STRUGURI ÎN MOLDOVA

DE

ION NUȚĂ

Primele ştiri scrise despre soiurile de struguri sînt transmise la noi relativ tîrziu de tratate generale de agricultură, de „cărţile plugăreşti ce se tipăresc în pragul veacului trecut şi care au fost la început sau prelucrări, sau tălmăciri ale tipăriturilor străine“ [1]. Lucrările de acest gen au capitole speciale în care se dau sfaturi despre felul „cum putem avea struguri copţi o dată cu cireşele“, cum putem face ca vița „să rodească struguri de multe feluri, printr-o altoire specială“[2] şi se discută probleme generale de viticultură, lucrările în vie, îngrijirea acesteia, culesul strugurilor[3]. Nici primul tratat de viticultură în limba română[4], o traducere făcută de Petru Maior[5], nu aduce lucruri noi în problema denumirilor de struguri. De-abia după 1844 aveau să se încerce unele clasificări ale va-

[1] D. G. Chițoiu, *Dezvoltarea ştiinţei agricole în România*, Tiparul „Olteniei“, Bucureşti, 1930, p. 8.

[2] *Oarecare secreturi ale lucrării pămîntului şi ale meşteşugului sădirii, tălmăcite dintru o carte a unui dascăl vestit şi iscusit în meşteşugul lucrării de pămînt, adică a plugului*, 1796.

[3] *Carte de mînă pentru bine orînduita economie, lucrarea cîmpului şi pentru plămădirea şi pîndirea a vitelor şi păsărilor celor casnice, spre mare treabă a plugarilor celor româneşti*, Buda, 1807, p. 151—167.

[4] *Învăţătură despre agonisirea viţei de vie şi despre măiestria de a face vin, vinars şi oţet, întocmită de autorii Şaptal, Rozier, Parmentier şi Dussieux şi întru acest chip scurtată de abbatul Ludovic Mitterpacher iar acum prefăcută în limba românească*, Buda, 1813.

[5] Vezi N. A. Ursu, *Formarea terminologiei ştiinţifice româneşti*, Bucureşti, 1962, p. 46, şi *Cărţi de popularizare a ştiinţei traduse de Petru Maior*, LR, X, 1961, 2, 135—143.

BDD-A1512 © 1971 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-27 13:13:48 UTC)

rietăților de struguri, iar începînd cu anul 1850, toate tratatele de agricultură, pe lîngă faptul că vor înregistra soiuri din ce în ce mai multe, vor întocmi și scurte definiții ale lor.

Denumirile pentru varietățile de struguri sînt însă cu mult mai vechi decît atestările pe care ni le oferă lucrările de specialitate. Din moment ce, cam în toată Moldova, viile ocupau terenuri întinse încă din veacul al XV-lea, iar în 1600 Iașul își întindea vaste podgorii la Bucium, Uricani și Copou[6], Hușii era vestit mai ales prin viile de la Pîhnești, și Cotnarii își căpătase de mult faima[7], trebuie măcar presupusă existența unor soiuri aparte, care diferențiau regiunile menționate.

Credem că aceste denumiri au apărut inițial în graiurile populare și mult mai tîrziu ele și-au făcut simțită prezența în documente sau lucrări de agricultură. Rolul cărților în răspîndirea unor termeni referitori la varietățile de struguri se va vedea mult mai tîrziu, după 1900, cînd ele vor prezenta soiuri noi, necunoscute (în special denumiri pentru soiurile străine de mare productivitate și hibrizi).

Termenii referitori la varietățile de struguri nu au interesat pe lingviști decît în mod cu totul întîmplător,[8] lucrurile fiind lăsate mai mult pe seama agronomilor sau a acelora care culegeau cuvinte din graiurile populare, printre care și unii folcloriști. Numai astfel se explică faptul că pînă astăzi acest material atît de bogat și variat, în parte adunat, nu a fost studiat de loc . Cercetarea lexicului viticol în Moldova duce la stabilirea unor fapte de limbă interesante cum ar fi: fixarea zonelor de răspîndire a unor termeni, folosirea unor procedee de formare a cuvintelor, diversele criterii de numire a varietăților de struguri, problema unor influențe exercitate numai în terminologia viticolă etc.

Materialul care stă la baza acestei lucrări este cules din 531 de localități din județele Bacău, Botoșani, Galați, Iași, Neamț, Suceava, Vaslui și Vrancea. Majoritatea lui provine din anchete directe (328 localități) ,efectuate pe teren cu un chestionar special de viticultură.

Răspunsurile din 160 de localități[9] au fost selectate dintr-un *Chestionar dialectal (nume de locuri și de persoane, terminologia meseriilor, a viticulturii și pomiculturii etc.)*, întocmit de cîțiva membri ai sectorului de dialectologie de la Centrul de lingvistică, istorie literară și folclor din Iași, trimis pentru o anchetă indirectă în aproximativ 2000 de localități din Moldova, care cuprinde și 225 de întrebări privind *Viticultura.* Cîteva localități, 43 la număr, au fost anchetate pentru *Atlasul lingvistic al Moldovei și Bucovinei* de prof. dr. V. Arvinte (Cm, Crt, Cț, E, MS),

[6] Vezi actele de la Arhivele Statului din Iași, pachetul nr. 360.

[7] Prima atestare documentară a tîrgului Cotnari datează de la 5 octombrie 1447, cînd Petru-Voievod dă mînăstirii din Poiană „șase buți de vin... sau de la Hîrlău sau de la Cotnari" (vezi *Documente*, A, vol. I, p. 237).

[8] Trebuie menționată aici contribuția lui B. P. Hasdeu (HV), care, discutînd problema viniculturii la români, stabilește originea unor cuvinte printre care și a lui *gordin* (= varietate de struguri).

[9] În lista localităților le vom însemna cu *

BDD-A1512 © 1971 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-27 13:13:48 UTC)

şef de sector Stelian Dumistrăcel (Ber, Bt, Ca, Cd, Cf, Fm, Fs, Fu, Hj, L, Me, Mt, MV, OM, Pău, Str, Sv, U, Vd) şi cercetător Ion Florea (Băe, Bla, Blţ, Gs, GV, Lum, M, Mr, Or, Pod, Prg, Ptr, Rg, Sco, Sb, Tc, Tz, Vă).

Faptele de limbă prezentate în această lucrare vor fi grupate în capitole care vor cuprinde denumiri referitoare la culoarea, forma sau calitatea strugurilor şi nume date prin analogie cu diferite plante sau obiecte. În cadrul fiecărui capitol, într-o descriere a varietăţilor vechi româneşti, vom înregistra cuvîntul de bază cu toate variantele şi formele sale sinonimice; urmează apoi termenii care denumesc varietăţi de struguri recente, soiurile hibride. După această descriere, toţi termenii vor fi încadraţi în formaţii adjectivale şi substantivale. În ultimul capitol vom discuta unele procedee de formare a cuvintelor.

1 DENUMIRI DATE DUPĂ CULOAREA STRUGURILOR

Gálbena[10] este răspîndită în toată Moldova, mai puţin zona Cotnari, cu numele de *poamă galbenă*, *galbena de Odobeşti*[11], *galbenă grasă* (F, Hs, Pş, Ro, Tf, Vn) şi *bucium de poamă galbenă*[12] (Huşi).

Impresionează mulţimea formelor derivate răspîndite în Moldova pentru a denumi această varietate de struguri: *gălbuie* (AIC, Vc), *gălbenúşă* (Bs, Pe), *gălbenícă* (Bog, V), *gălbişoáră* (Boh, Cz), *gălbioară*(Ca, Ha, Pa), *gălbíe* (R, Ul, Uţ), *gălbeníe* (Cuc, Hî), *gălbeniţă* (Pun, Va), *gălbenúşă* (B, Pr, Uţ), *gălbeneá* (Ce, Pop), *gălbinoásă* (Bg, D, F), *gălbiníţă*(Cs, Rf).

Unele din aceste denumiri sînt luate, probabil, de la numele unor plante (ex: *gălbineà*, *gălbiníţă*).

Trebuie semnalate, de asemenea, şi unele formaţii compuse: *galbena ca aurul* (Bă, N), *galbena cea sticloasă* (Cir, Po), *galbena românească* (Cg, Ct, P, Pc). La Vaslui, acestei varietăţi i se zice *odobéască*[13].

Pentru varietatea *negru moale*[14] în Moldova se întîlnesc următoarele denumiri: *negru moale* (Cp, Dm, Mc), *moale*[15] şi *poamă moale* (Am, CM, Gj, U), *vînătă*[16] (BD, Bg, Hd, Mă, Ri, Sl, V), *neagră vînătă*[17] (Gn, Mo, Pu), *vineţie* şi *poamă vineţie* (A, Bd, Ci, Mg, Pe, Vu, Vv), *múrgă*[18] (Pop,

---

[10] DD, 229; IP, 264; JO, 53; DV, 10; DS, 33; NI; VIN, 172; ŞV; BT, 405; MC, 7; PI, 217; PV, 10; TS, 14—15; TV, 37; BV, 32—34; CA, 267; GO, 97.

[11] CA, 267—270; GO, 97.

[12] NI; BV, 32—34; CA, 267; GO, 97. Cuvîntul *bucium* este atestat încă din 1806 (vezi ECONOMIA) cu sensul de „butuc de viţă de vie", înrudit cu familia reprezentată prin *butuc*, *buturugă* (cf. DA) şi existent în arom. *bucium*, mg. *buciun* „buştean" (cf. DM). Iniţial forma luată în discuţie a denumit *specia de viţă*.

[13] JO, 54.

[14] BA, 352; IP, 264; EV, 35; AT, 132; DV, 11; DS, 46; NI; VIN, 159; BT, 419—420; PV, 10; TS, 14—15; TV, 37; BV, 27—29; CA, 317—319; GO, 99.

[15] JO, 54; VIN, 157; ŞV.

[16] JO, 53; HEM; GV, 46; CA, 317.

[17] VIN; 130; GV, 45.

[18] NI.

BDD-A1512 © 1971 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-27 13:13:48 UTC)

Tot în județul Botoșani se întîlnește o varietate numită *iordână*[49]. Se aseamănă foarte mult cu *grasa* și de aceea mulți specialiști nici n-o consideră varietate aparte. Sînt întîlnite și formele: *iordană neagră* (Bor, Hc, Ră, Sza) și *neagră iordână*[50] (Brl, Dh, MC), *iordână albă* și *albă iordână*[51] (Ag, Ce), *iordován*[52] și *iordovână*[53] (Ib, Mî, Sor, VM). Informatorii anchetați declară că această varietate, numită cîndva *grasă*, și-a luat numele de *iordană* pentru că strugurii sînt tari, rezistenți și pot fi păstrați pînă iarna, pînă la *Iordan*. S-ar putea totuși să existe o legătură între denumirile semnalate și acelea de *poamă iorgână* (< *iorgan* „plapumă") și *poamă iorgovână* (< *iorgovan* „liliac") înregistrate de noi la Trușești, ultima formă părînd a fi o influență a tratatelor de viticultură.

Termenul *brághină* (după *brágă* < rus. *braga*) denumește o varietate de struguri cu boabele roșii, puternic brumate și cu miezul foarte suculent. Denumirea vine, probabil, de la asemănarea care există între mustul acestor struguri și băutura numită *bragă* (cf. DA). Atestat doar pentru Oltenia[54], cuvîntul este răspîndit în Moldova (Cotnari, Huși, Copou), sub această formă sau în diferite derivate: *brăghinoáră* (BD, Pln, Pt,) *brăghioáră* (Cu, Fn, Lj), *brăghiță* (Hî, Hli, Mrs), *brăghinór* (Fl, Șg), *brăghiór* (Os), *brăghinár* (CVd).

În cele mai multe localități, cuvîntul de bază este urmat de un adjectiv care arată culoarea și forma sau de substantive care precizează locu-de origine: *brághină bătută*[55] (AlC, Bm, Boh, Cm, Lț, Md), *braghină deasă* (Bn, Fă, Șv, Tă), *brághină rară*, (Ar, Dd, Gc, Mas, N), *brághină neagră* (Bd, D), *brághină mare* (Al, Chi, O), *brághină turtită* (Io, Pc, Ri), *brághina cea bătută* (Mr), *brághina cu bobul mare* (Fm, To), *brághina cu bobul mic* (Cz), *brághina de Dragășani* (Pop).

Alteori, varietatea aceasta de struguri e denumită numai prin culoarea bobului: *roșie*[56] și *poamă roșie* (Cl, Cn, Dî, VC, Vț), *roșioáră*[57] și *poamă roșioară* (Hp, MD, Ur), *brumărie*[58] (Dr, Ul, Vn), *brumátă* (Ip, Ț), *poamă roșă*[59] (Cș, Il, Le), *strugure roș*[60] și *roșu*[61] (LC, Mj).

---

[49] DV, 10; DS, 45; NI; VIN, 170; BT, 411.

[50] DV, 11; DS, 49.

[51] DS, 45.

[52] NI; GV, 44; TS, 12.

[53] GV, 41.

[54] BA, 352; IM, 369; BL, 94; AT, 132; JO, 53; HEM; DV, 11; DDRF; DS, 46; NI; VIN, 146, 158; TDRG; BT, 415—417; MC, 7; DA; PV, 10; BM, 360; DU; PP, 339; TS, 13; TV, 37—39; CADE; BV, 14—18; L, 7; SCRIBAN, D; CA, 293—296.

[55] DV, 11.

[56] IC, 195; DS, 46; NI; VIN, 143; BT, 415; BV, 14—18.

[57] JO, 53; HEM; NI; TS, 14; BV, 14; CA, 293.

[58] JO, 53; TS, 11; L, 3.

[59] FDA, II, 52.

[60] LM, 93.

[61] JO, 53.

BDD-A1512 © 1971 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-27 13:13:48 UTC)

În cîteva puncte cuvîntul *braghină* este înlocuit cu un sinonim urmat de unul sau mai multe adjective: *vulpe bătută*[62] (Ax, Chi, Ho, Fî), *vulpe roşie*[63] (C, Cm, J, St), *vulpe roşie bătută*[64] (Tod, VSi).

În fine, rar se întîlnesc formele *brágă* (Bh, Ct) şi *brăghiţă* (Da, RN).

Tratatele de specialitate şi dicţionarele fixează aria de răspîndire a *crîmpoşiei*[65] la Drăgăşani, Leordeni şi Dealul Mare. Cuvîntul, substantivizat din *viţă crîmpoşie* (un feminin al substantivului *crîmpoşiu* < *crîmpós*, înrudit cu *crîmpéi, crîmpói* etc., cf. DA), este răspîndit în toate zonele viticole ale Moldovei (Odobeşti, Huşi, Cotnari, Iaşi).

Mai des se întîlnesc formele: *crîmpoşie mică* (Bi, Ce, Er, Md), *crîmpoşie mare* (Ho, ML, PG, Rs), *poamă crîmpoásă* (Cş, Hl) şi unele cuvinte care scot în evidenţă caracteristicile soiului: *crîmpoţie* (< *a crîmpoţi*; datorită boabelor rare, lunguiețe; Dv, Mh), *trosnitoáre* şi *trăsnitoáre*[66] (miezul boabelor trosneşte în dinţi; Mj, Sj, Zl), *crănţăioásă* (< *cranţ*; SM, Tb, Zm).

Uneori apar o serie de sinonime ca: *poamă cîrligoáncă*[67] (Pău, Str, Us) şi *cîrlogáncă*[68] (Lv, Md; ambele derivate din *cîrlig*) sau derivate de la *clempuş*: *clempúşă* (Cv, NB, Tz, Vc, VM), *clempoşie* (Bi, CV, Hv, SN, VR), *schimpúşă* şi *schimpoşie* (variante din *clempuş*; Fî, Gv, Hl).

Izolat apar formele *aurie*[69] (Al, Băn, F, Hr, Lo) şi *ciolán*[70] (Ag, Am, Boc, Bs, Cn, M, Tt).

În Moldova, *tămîioasa*[71] poartă numele de *tămîioásă* (Ct, Rd, Sr), *tămîioásă de Moldova* (Czm, Pd, Pn, Sn), *tămîioásă roşie* (Ot Pt, St).

Cel mai des circulă însă denumirile: *busuioácă*[72] (< *busuioc* — datorită mirosului pe care-l au strugurii; în toată Moldova), *busuioácă de Moldova*[73] (Bel, Czm, Mrs), *busuioácă albă* (Băl, D), *busuioácă neagră* (Băd Bv, Chi, Dî, PL).

De multe ori apar alte forme derivate de la *tămîie* şi *busuioc*: *tămîioáră*[74] (Bud, Ms, Ph), *tămîiátă*[75] (Dă, Hn), *tămîiţă* (mai sigur, din *tămîiţă*, numele unei plante; Fru), *busuiociţă* (Fs).

---

[62] DV, 11.
[63] DS, 46.
[64] CA, 293.
[65] JO, 53; DV; 10; DDRF; DAMÉ; DS, 37; NI; VIN, 153; BT, 401—402; MC, 7; DA; PV, 10; DU; TS, 13; TV, 39; BV, 11—14; L, 7; DM; CA, 239—242; DSM, 17; GO, 99.
[66] NI.
[67] DS, 37; MC, 7.
[68] JO, 54; DV, 10; NI; BT, 401—402; BV, 11—14; CA, 239.
[69] BL, 94.
[70] CA, 239.
[71] BA, 351; IM, 369; IP, 264; BL, 94; EV, 35; AT, 132; JO, 53; BLB, 230; HEM; DV, 10; DDRF; DS, 34; NI; VIN, 172; TDRG; ALEXI, W; BT, 413—414; PI, 217; PP, 339; TS, 13; TV, 39; CADE; BV, 20—23; SCRIBAN, D; DM; CA, 371—374; GO, 95.
[72] CIHAC; JO, 53; BLB, 227; DV, 10; DS, 34; NI; VIN, 169; BT, 413; PI, 217; PP, 339; TS, 14—15; TV, 39; BV, 20—23; DM; CA, 371.
[73] CA, 371.
[74] DS, 35; BM, 360.
[75] NI.

BDD-A1512 © 1971 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-27 13:13:48 UTC)

Alteori, apar compuse de tipul: *poamă tămîie* (Cs, IN, Os) *tămîie de butuc* (Ds, Gș, Md), *tămîie de poamă* (Bec, GM), *tămîie de Moldova* (Cst, Il, P).

La Bohotin (jud. Iași) există o varietate de *tămîioasă* deosebită de soiul de bază prin culoarea strugurilor, care este roșie-vînătă, denumită *busuioácă de Bohotin, tămîioasă de Bohotin, tămîioasă (busuioacă) vînătă de Bohotin, busuioacă roșie de Bohotin.* Rar, varietății de struguri *tămîioásă* i se zice *joiána*[76] (Șc, Șg) sau *joienică*[77] (Mă; după *joián,* numele unei plante a cărei rădăcină conține un suc galben-portocaliu; cf. CADE).

Denumiri pentru soiuri hibride: apoásă (A, B, Bn, Ca, F, Gb, Gj, Să), *aṭoásă* (Băd, C, Fe, Gj, Ta, Ud), *băloásă* (Ar, Cv), *beṭivánă* (Fm), *borșár* (Rn, Vce), *boscănátă* [78] (< *boscă* „tescovină"; Bel, Hî, Ț), *cîineáscă* (C, Mg), *crăiásă* și (struguri) *crăiești*[79] (G, J, Rp, Tom), *crăpătoáre* (Ct, H, Pîr), *frumoásă* (Hp, Le, Tp), *frumușică* (Pn, Tu), *gozoráscă* (< *goz*; strugurii au boabele mici, negre, foarte colorate; J, Sl), *harámă* (< *haram* „vită proastă"; strugurii mici, negri. Vinul e de proastă calitate; Ct, PM), *hărămeáscă* (Hd), *împărăteáscă* (strugurii mari, cu boabele albe; A, Rp), *lunecoásă* (Ba, Cep), *malácă* și *malágă* (strugurii sînt mici, negri, cu bobițele îndesate și moi; Eu, NB, ST), *mălăioásă* (Cut, Da), *mălăiáță* (Bec, Bl, Fl, Hț, Mg, N), *mămăligoásă* (Cm, Șp), *mușátă* (< *mușat* „frumos"; Cib, Db), *mușstereáță* (de la *mușstereață* „struguri zdrobiți"[80]; strugurii au boabele mici albe, foarte moi; Bat, Bg), *neam rău*[81] (A), *necăcioásă*[82] (Cv, Fn, RN), *om rău*[83] (Băi, Cuc), *parfumátă* (Uc, VG), *plumb* (strugurii sînt albi, cu boabele foarte tari; Eu, Hol, Sl), *puritánă* („poamă albă, tare curată"; ȘM), *puruioásă*[84] (BD, PI, PL), *ravácă* (< *ravác,* „poama hibridă cea mai bună"; Ct), *răpănoásă* (CV, Uț), *scuturătoáre*[85] (E, Fe, Vlă), *sifón* (Bog), *sifoánă* (Bd), *sifoáncă* (Ce, Co, Pr, Zm), *trăsnitoáre*[86] (A), *țîșpoágă*[87] (Bec, Fl), *vină* (< *vin*; strugurii sînt albi, cu bobițele foarte zemoase; Ct), *vinoásă* (Rm, VA), *zămoásă* (Bo, Bu, Ct, Hi, Sm, Vș).

3. DENUMIRI DATE DUPĂ FORMA BOBIȚELOR ȘI A STRUGURILOR

Băbeásca[88] este răspîndită cu acest nume, dar și sub formele *babáscă* și *băbáscă*[89] în părțile Tecuciului și rar la Odobești, Iași și Cotnari. Dato-

[76] PP, 339.
[77] CA, 371.
[78] BT, 414.
[79] GV, 41.
[80] Cuvîntul este atestat la Borosești-Iași. Vezi CV, III (1951), 6, p. 28.
[81] NI.
[82] *Idem.*
[83] BLB, 94; NI.
[84] NI; VIN, 138.
[85] NI.
[86] Idem.
[87] Cuvîntul este atestat la Vaslui cu sensul de „băutură de proastă calitate, vin prost". Vezi CV, II (1950), 5, p. 32.
[88] HEM; DV, 11; DS, 46; NI; VIN, 144, 170; TDRG; BT, 414—415; PI, 217; DA; PV, 10; TS, 14; TV, 37; CADE; BV, 38—41; CA, 403; GO, 99.
[89] HEM.

BDD-A1512 © 1971 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-27 13:13:48 UTC)

rită ciorchinelui ramificat, a boabelor mici, rare şi rotunde, *băbească* e numită mai ales *crăcănă*[90], *crăcănătă*[91] (CM, Dî, Tî), *crăcănoásă* (Dş, Ză), *crăciţă* (Cu, Tru), *rără*[92] (Iaşi şi Botoşani), *răricică* (Cv, Vc).

Uneori, pentru acelaşi soi se întîlnesc termeni ca: *rănţurátă*[93] (Dc, J, O), *rănţuiátă* (Ce, Hl, Tî, Vu), *răşchirátă*[94] (Gi, Mr, Td).

În jurul Botoşanilor apar formele: *căldăruşă*[95] (de la *căldăruşă*, numele unei plante cu florile rare, roşii şi albe), *candeluţă* şi *cinci clopoţei* (tot de la numele plantei *căldăruşă*, numită *candeluţă* sau *cinci clopoţei*).

Adesea apar şi forme compuse de tipul: *rară neagră*[96] (Iaşi şi Botoşani), *crăcană neagră*[97] (Bd, Md, Rf, Ss, To, Zl), *băbească albă*[98] (Băi, LC, Stă, Tf, TF), *băbească neagră*[99] (Ba, I, LD, Mr, RN), *babă-crăcană* (Bs, H).

Plecîndu-se de la forma *căldăruşă*, izolat s-au creat denumirile: *căldare*, *poamă căldare* (Bh, Bş, Oş, Sf, Vu) sau *babă-căldare* (H).

Băşicáta[100] numeşte o varietate de struguri cu bobul alb, rotund şi adesea punctat, „băşicat", proprie podgoriilor de la Dealul Mare. E întîlnită în Moldova cu acest nume, sau sub forma *beşicátă* (Cj, Ct, Dv, Mas, MD, Şt). Rar găsim forme de tipul: *băşicoásă* (Bg), *băşicătúră* (Ch, Rf), *băşică* (Pş, SM) şi *băşicúţă* (Bm).

De multe ori denumirii generale îi urmează un adjectiv care precizează culoarea sau calitatea varietăţii: *băşicată albă* (Av, O, SM), *băşicată neagră* (Do, Fg, SN, Sr), *băşicată acră* (Odobeşti).

Izolat apar şi formele: *acră* şi *poamă acră* (Cş, Vce, Z), *albă băşicată* (la Cotnari şi Huşi), *poamă cu băşici* (Bg, Cj, S, Vc). Sporadic a fost înregistrat cuvîntul *ghileşáie* şi *poamă ghileşáie* (< (cireşe) *ghileşále*[101]; „o varietate de cireşe cărora la Buzău le zice şi *băşicate*"), iar la Odobeşti şi Huşi circulă pe o zonă compactă sinonimul *slăviţă*[102] (< srb. *slavina* „soi de struguri"; cf. CADE).

Cuvîntul *berbecél*[103], atestat numai pentru Oltenia, cu sensul de varietate de struguri, este întîlnit în Moldova, izolat, la Huşi şi Cotnari. Mai

---

[90] IP, 264; JO, 53; HEM; DDRF; DV, 11; DAMÉ; DS, 46; NI; VIN, 172; TDRG; ŞV; BT, 415; DA; DU; TS, 14; TV, 37; CADE; BV, 38—41; SCRIBAN, D; DM; CA, 303; GO, 99.

[91] JO, 53; HEM; NI; DA; BV, 38—41; CA, 303.

[92] L, 3.

[93] BT, 38—41.

[94] BT, 38; CA, 303.

[95] JO, 53; NI; VIN, 138; DA; DU; CADE; BV, 38—41; CA, 303.

[96] BV, 38—41; CA, 303.

[97] VIN, 152, 172.

[98] BT, 403, 414.

[99] BT, 415.

[100] BA, 351; IM, 369; COSTINESCU; BL, 94; EV, 35; AT, 132; JO, 53; DDRF; NI; VIN, 142; TDRG; ŞV; BT, 398—400; DA; PV, 10; CDDE; DU; PP, 339; TS, 14; TV, 37; CADE; BV, 25—27; SCRIBAN, D; CA, 225—227.

[101] Vezi CV, II, 4, 36.

[102] JO, 54; DV, 10; DS, 42; NI; VIN, 146; MC, 7; VG; DU; TS, 13; CADE.

[103] JO, 53; HEM; DV, 11; NI; VIN, 157; BT, 400; MC, 7; DA; DU; TS, 13; CADE; CA, 257—260; LR, IX, 2, 19.

BDD-A1512 © 1971 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-27 13:13:48 UTC)

des apar unele forme ca: *berbeciță* (Bec, Bm, RN), *bărbăcúț* (Cn, Db, Ho, Po, R), *poama berbécului* (Fs, Hn) și *poamă berbéc* (Cm, D, Da).

Sinonimul *cuconiță* [104], întîlnit în Argeș, apare cu totul întîmplător în Moldova (Bs, R), alături de: *cucoánă* și *poamă cucoánă* (Ax, CV, Da, Ip, Șc, Tă), *poama cucoánei* (Bg,Iu), *cuconeá* (Av, Bj).

Datorită faptului că strugurii au boabele rotunde, mici, dese, de culoare albă, cuvîntul *berbecel* este însoțit adesea de un adjectiv: *berbecel alb*[105] (Al, Go), *berbecel mare*[106] (Gv, Mo), *berbecel ruginit*[107] (Cv, Mh, Mn). Uneori numele culorii înlocuiește cuvîntul de bază și, alături de un determinant, formează o nouă denumire: *alb bătut*[108] (Băl, Cî, Dd), *alb mărunt*[109] (Cî, Cu, Fru), *alb mărunțel* (Cm, Hn), *alb mic*[110] (Bv, Dă, Lp), *alb prăjit*[111] (Dg, FG, PL, SB). Alteori, adjectivul singur denumește varietatea: *mărunt*[112], *măruntă* (Dl, J, Ms), *mărunțel*[113] (Lu, Ri), *ruginit*[114] (Mg, Pl, Sj, Va).

Cel mai adesea, varietatea de struguri *berbecel* este denumită, în Moldova, prin adjectivul *alb-albă*, deși unii specialiști consideră un soi aparte *albul* sau *albul românesc*[115]. De aceea, în majoritatea localităților vom întîlni denumiri ca: (*strugure*) *alb*[116] (Bd, Bî, Boc, Că, Ha, Tz, Vc) și (struguri) *albi*[117] (Ciu, CVd, Fa, N, MC, Z), (poamă) *albă*[118] (în toată Moldova) sau o serie întreagă de forme derivate: *albitúră*[119] (Bîz, Cz, Sj), *albiță*(Bd, Cio, Ro), *albișoáră*[120] (Cș, Gî, Hi, Pe), *albúț*[121] (Du, Fr, VG), *albúță*(Băl, Hl, Stă), *albișór*[122] (Cuț, D, Zl), *albiór*[123] (F, Li), *albúică* (Ep, Lj, Mr), *albicioásă* (Mrs, On, Pg), *alburie* (Fă, Pîr).

Izolat, în două localități, au fost înregistrate denumirile *áuă* (Slobozia-Ciurea Iași) și *aúă* (Trușești, Botoșani) descendente ale lat. *uva* „strugure".

---

[104] DAMÉ ; NI ; BT, 400 ; MC, 7 ; DA ; CA, 257.
[105] MC, 7.
[106] Idem.
[107] Idem.
[108] NI ; CA, 257—260.
[109] CA, 257.
[110] NI ; CA, 257.
[111] CA, 257.
[112] JO, 53.
[113] Idem.
[114] Idem.
[115] CA, 402.
[116] JO, 53 ; NI ; MC, 7 ; PP, 339.
[117] PM, 64 ; EV, 28 ; GV, 46 ; BM, 360.
[118] IC, 195 ; DV, 10 ; DS, 37 ; VIN, 144 ; ȘV ; DA ; PP, 339.
[119] G. F. Ciaușanu precizează că *albitură* „se zice strugurilor *albi* dintr-o vie, în opoziție cu *negritură*".
[120] DV, 10 ; DS, 42 ; NI ; DA ; PP, 339.
[121] CA, 402.
[122] JO, 53.
[123] Idem.

BDD-A1512 © 1971 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-27 13:13:48 UTC)

Ambii termeni denumesc o varietate de struguri albi, cu boabele dese şi mărunte, cu miezul foarte dulce şi aromat. Cuvîntul va fi amplu discutat de Hasdeu[124] şi este înregistrat de principalele dicţionare ale limbii române[125] ca sinonim al varietăţii *berbecel*.

Cruciuliţa (diminutiv din *cruce*) are fixată aria de răspîndire în Oltenia[126]. Denumirea vine de la forma strugurilor care sînt aripaţi, cu ciorchinele bătut sub formă de cruce.

Astăzi această varietate este întîlnită în Moldova cu numele de *cruciuliţă*, *poamă cruciuliţă*, *cruce*[127], *cruce întoarsă*. Apar adesea şi forme ca: *albă cruce*[128] (Bec, D, Mă), *cruciţă* (Mî, Rn), *crucişoară* (LC, P, R), *poamă în cruci* (St, Ts, VR), *în cruce* (Băi, Ss). Rar i se zice şi *sfînta* (Mc), *poamă sfîntă* (Bd, Lt), *sfîntă bătută* (Pr), *sfînta cruce* (Mg), poate şi datorită faptului că „această poamă e păcat s-o mănînci pînă la Ziua Crucii, pentru că-i semnul sfînt pe ea“[129]. Interesante sînt unele forme compuse de tipul: *poamă de cruce* (Bgi, Hî, Red) şi *strugure de cruce* (Bd, TF), dar mai ales *cruce de poamă* (Ct, Ha) şi *cruce de strugure* (TF), în care determinatul logic devine determinant gramatical.

La Cotnari şi în jurul acestei localităţi se întîlnesc formele: *cruciuliţă neagră*, *cruce neagră* şi *neagră în cruci*.

Ţîţa caprei[130] (Ax, E, Hj, Ic), o varietate de struguri asemănătoare cu *coarna*, este răspîndită şi cu numele de *căpriţă* (Bo, Bt, Co, Fs, Hs), *poama caprei* (Dr, LC, Of), *ţîţa caprei albă* (H), *ţîţa oii*[131] (Db, I, Ip, Oh, Th, Tn, Ul), *coada oii*[132] (Lt, Fs).

În cîteva puncte apar şi denumirile: *ţîţa caprei neagră* (Ct), *ţîţa caprei neagră de Bucium* (M, Bm), *poamă ţîţă* (Il, MS), *ţîţche*[133] (Mnd, St) şi *poamă ţîţări*[134] (Sş).

Deosebită nu prea mult de *ţîţa caprei* este şi *ţîţa vacii*[135] (Ber, Che-Cir, Fl, Le, Oş, Şl, T) şi, de aceea, de cele mai multe ori se fac confuzii între *coarnă*, *ţîţa caprei* şi *ţîţa vacii*.

În Moldova sînt răspîndite mai ales unele forme compuse: *poama vacii* (Bş, Mş), *pulpa vacii* (Boh, BS, Lv, MC, Pr), *ţîţa vacii albe* (Cîg, Bzu, Lj), *corn de vacă* (CM, NB), *cornul vacii* (Bh, Cut), *ochiul vacii* (Bu,

[124] HV.
[125] HEM ; TDRG ; DA ; CDDE ; DU ; CADE ; SCRIBAN, D.
[126] DAMÉ ; NI ; BT, 414 ; MC, 7 ; DA ; TS, 14 ; CA, 264—265.
[127] DV, 10 ; DS, 45 ; NI ; CA, 264.
[128] DS, 45.
[129] Precizare făcută de informatorul din Poiana Mărului, Iaşi.
[130] LM, 93 ; BL, 94 ; JO, 54 ; DV, 10 ; NI ; BT, 400 ; PI, 217 ; GV, 46 ; BM, 360 ; TS 15 ; SCRIBAN, D ; CA, 242—244.
[131] DV, 10 ; DS, 46 ; DU ; VIN, 172 ; PP, 339 ; TS, 12.
[132] TS, 12.
[133] BM, 360.
[134] Idem.
[135] BA, 351—352 ; IP, 264 ; BL, 94 ; JO, 54 ; DV, 10 ; NI ; BT, 400 ; DU ; PP, 339 ; TS, 16 ; TV, 37 ; CADE ; SCRIBAN, D ; DM ; CA, 244—245 ; GO, 95.

BDD-A1512 © 1971 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-27 13:13:48 UTC)

Da). Rar se întîlnesc și formele: *pulpă, poamă pulpă* (Da, Hî, Șe), *văcăreáscă* (Rm).

Foarte răspîndită în Moldova este și *feteásca*[136] (derivat din *fată*, cu suf. adj. *-esc*, nume datorat, se pare, formei strugurilor care sînt mici, cu boabele rotunde, mărunte și adesea rumenite).

Fetearsca albă se întîlnește și sub numele de: *fetișoară*[137] (Bh, Brl, Căz, Cio, Dș, Gi, Hol, Mr, Oș, Zăi), *fetiță*[138] (Bel, Cv, R, Sb), *fetișcană* (Ci, Fe, Pd), *poama fetei*[139], *poama albă a fetei*[140] și *poama fetei albă*[141] (la Huși), *poama fetei albă de Moldova* (Bm, Ct), *albă feteasca*[142] (Ct).

În județele Vrancea și Galați se întîlnesc sinonimele: *păsăreáscă*[143], *poamă păsărească* și *păsărească albă*.

Cea neagră e răspîndită cu numele: *feteasca neagră* (Ct, Cuț), *neagră feteasca*[144] (Du, Vd, Z), *poama fetei neagră* și *poama fetei neagră de Moldova*[145] (Huși), *poama neagră a fetei* (Ct, Huși), *poama roșie a fetei* (Huși), *coada rîndunicii*[146] (Bv, Dd, Er), *rîndunică* (Dd), *păsărească neagră*[147] (Galați, Vrancea), *pădureață*[148] (Av).

Rar au fost întîlnite și formele *leáncă*[149] (<ucr. *leanka* „cămașă" probabil nume dat varietății albe; Dum. E cu siguranță o influență din Transilvania, unde cuvîntul apare atestat ca nume al unei varietăți de struguri) și *fată regină* (Bv).

Grása[150] este un soi de struguri autohton, originar de la Cotnari sau adus de la Tokay, unde este cunoscută sub numele de *furmint*[151]. E răspîndită cu numele de *grasă* (Bucium, Copou, Cotnari), *grasă de Cotnari*[152] (Ct, Hd, Iv), *grasă românească* (Cșt, Gc, Ră, Z), *grasă românească bătută*[153] (Boc, Bor, Cu, Hm, N, Pi, Td, Z, Zăi), *poama cea grasă* (Ho, Lc, Pe), *poamă grasă de Cotnari* (Ht, J), *grasa cea mare* (Cv, Hl, Ph).

---

[136] DV, 11; DAMÉ; DS, 33; NI; VIN, 134; TDRG; BT, 403—405; DA; PV, 10; TS, 14; TV, 37; BV, 44—47; CA, 329—332; GO, 100.

[137] GV, 40; CA, 329.

[138] IM, 369.

[139] NI; MC, 7; CA, 329.

[140] BV, 44.

[141] BT, 403.

[142] VIN, 169.

[143] IP, 263; JO, 53; BLB, 229; HEM; DV, 10; DS, 33; NI; VIN, 172; ȘV; BT, 403—405; PI, 217; GV, 44; DU; BV, 44—47; CA, 329; GO, 100.

[144] DV, 11; VIN, 169.

[145] BT, 356.

[146] NI; CA, 356.

[147] DS, 47.

[148] JO, 53 și DU înregistrează forma struguri *pădureți*.

[149] GV, 40; CA, 329.

[150] LM, 93; IM, 264; JO, 53; BLB, 227; HEM; DV, 10; DS 33; NI; VIN, 172; TDRG; BT, 409—411; MC, 7; GV, 40; DA; PV, 10; TS, 12; TV, 37; BV, 42—44; CA, 327—329; GO, 95.

[151] Vezi *Varietățile viei*: *grasa*, „Podgoria", I, 23, 9 martie, 1930, p. 2.

[152] TV, 37; BV, 42—44; CA, 327.

[153] BT, 409—411.

BDD-A1512 © 1971 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-27 13:13:48 UTC)

Rar apar şi termenii derivaţi *grăsúţă* (A, Cţ, Sl), *grăsulíe* (C, Rp Si), *grăsáncă* (Av, Ce, L).

Alteori, datorită faptului că o varietate de grasă are pieliţa subţire şi plesneşte uşor, mai ales după ploaie, i se zice *plesnitoáre*[154] şi *poamă plesnitoare* (Bm, Ci, Mg), *plesnitoare de Cotnari* (Cep), *poama care plesneşte* (Of), *poamă crăpătoáre* (Z). De asemenea, mai sînt întîlnite denumirile: *cotnăreáncă* (Ba, Crs, Fu), *cotnăreáncă* (Cg, Go, Is), *poamă de Cotnari* (Huşi), *cotnăreá*[155] (Băi, Cut), *cotnăreancă plesnitoare* (Bm).

Izolat, la Cotnari, i se zice *grasă de Roznovánu, grasa Roznovanului* şi *armaşul viei Roznovanu*[156] (după numele unui proprietar de la Cotnari).

Górdinul[157] este considerat de specialişti ca una dintre cele mai vechi varietăţi de struguri. Cuvîntul este răspîndit în Moldova însoţit de un adjectiv: *gordin ţuguiat* (PL), *gordin timpuriu*[158] (Cr, Er), *gordin mărunt*[159] (Băi, Ha, LC), *gordin mititel* (Pc, Pg), *gordin alb*[160] (Do, Ib), *gordin gurguiat*[161] (AV, Bj, Fă, Tf), *gordin negru*[162] (Cîr, Hî), *gordinul cel mare* (Băd, Dî), *gordin păsăresc* (Huşi; alb, cu boabele mici şi rare ; cf. DA), *gordin moale* (Bş, Ch, Io, MV, Sn, St), *gordin vîrtos* (Chi, Ci, LS, Lt, Ug). Numai rar cuvîntul apare singur (Copou, Cotnari) sau e răspîndit sinonimul acestuia, *mierliţă*[163] (Dd, LC). În ceea ce priveşte originea acestui cuvînt, Hasdeu crede că el se trage din tracul *gordin* (=*gardha* „strugurele ca fruct oprit" <arianul *gordh* „a dori" <sans. *gradh* „a dori")[164]. Credem însă că originea cuvîntului *gordin* este mai curînd rus. *górdina* „dîrmoz", „coacăze". (cf. DA).

În graiurile din Moldova *gordinul* se confundă adesea cu *gordánul*[165], care denumeşte o varietate de struguri cu boabele rotunde, mari, puţin îndesate. Termenul de *gordan* apare destul de rar (întîlnit la Cotnari), mai ales datorită confuziei semnalate.

Sînt însă răspîndite formele *gorgán*[166] şi *poamă gorgână* (Ha, Po), *gordeán*[167] şi *poamă gordeână* (Bg, Şp), denumiri care provin din *gorgan*

[154] LM, 93.

[155] Cuvîntul este atestat sub forma *cotniurea* (=strugure de Cotnari) încă din 1656, în *Catechismul calvinesc*, unde îl întîlnim în fraza: „ca şi cum are zice cineva că vinul de Cotnariu încălzeşte, iară carele nu-i de *cotniurea* (s.n.) nu încălzeşte" (*Catechismul calvinesc*, ediţia George Bariţiu, Sibiu, 1879, p. 15).

[156] VIN, 165.

[157] COSTINESCU ; BL, 94 ; HV, 91 ; AT, 132 ; JO, 53 ; DV, 10 ; DDRF ; DS, 40 ; NI ; VIN, 157 ; BT, 407—409 ; MC, 7 ; DA ; PV, 10 ; TS, 15 ; TV, 39 ; CADE ; BV, 24—25 ; SCRIBAN, D.

[158] **BT, 407.**

[159] *Idem.*

[160] DA.

[161] BT, 407.

[162] DA.

[163] BT, 408 ; NI ; BV, 24.

[164] HV, 91.

[165] JO, 53 ; DV, 10 ; DS, 40 ; NI ; VIN, 171 ; BT, 407 ; MC, 10 ; DA ; TS, 12 ; TV, 39 ; CADE ; BV, 18—20 ; CA, 313.

[166] HEM ; NI ; BT, 407 ; MC, 7 ; DA ; TS, 14 ; SCRIBAN, D ; BV, 18—20.

[167] DA ; SCRIBAN, D.

BDD-A1512 © 1971 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-27 13:13:48 UTC)

„movilă mare de pămînt", datorită formei pe care o au strugurii. În cazul cuvîntului *gorgână*, s-ar putea invoca și proveniența lui din *gorgână* „goldană"

Rar au mai fost înregistrate și unele sinonime: *corb alb*[168] (Mi, Pă), *băldoáie*[169] și *băldováie*[170] (Mj), *bîldie* (Of), *bîldioáră* (Oș).

Pe *băldoaie* Hasdeu îl consideră femininul numelui propriu *Bălde, Baldov* (*in*), derivat cu sufixul moțional *-oaie*, cu înțelesul primitiv de struguri din via Băldoaiei[171]. Mai aproape de adevăr ar putea fi însă presupunerea că *băldoaie* derivă din *bîldie, băldie* (formele moldovenești ale lui *beldie*), mai ales că în Moldova se întîlnesc sinonime ale *gordanului* care poartă numele de *poamă bîldie* și *băldie* (Of, Rm), *bîldioáră* și *băldioáră* (Oș, Ul), iar butucul de *gordan* are vițele lungi. Cu totul izolat a fost înregistrat compusul *gorgán-curcán* (Zb; de la *corcan*).

Termenul *vulpe*[172] denumește o varietate de struguri bifurcați la vîrf, cu boabele dese, negre, rotunde, care produce un vin de culoare roșie. În majoritatea localităților apare forma *hulpe*[173] (Băl, Bil, Ci, D, Oș, Vo) și derivatele *hulpoáică* (Am, Be, Lu, Lz, M, Pș, Ș, Va), *vulpoaică*[174] (Bd, M, Pr, Sh), *vulpoșíță* (Gi, Si, SN), *vulpoaie* (Nl, R).

Destul de des sînt întîlnite forme sinonimice de tipul: *mierléasă* (Bo, Bud, Cos, He, Mj), (strugure) *mierlésc*[175] (Bo, Sn), *mierleáscă*[176] (Gn, Pîn, Sch), *mierleása*[177] (I, Pun) sau compusele: *poamă mierlă* (Bm, Cl) și *poamă mierloasă* (Al, Boh, Fs).

Uneori apar și denumirile: *vulpe neagră*[178] (Ba, Fn, Mnd) și *coada vulpii*[179] (Bel, MR, Sl, Sor).

La Huși și sporadic, în toată Moldova este răspîndită *zghihára*[180], o varietate de struguri asemănătoare cu *galbena de Odobești*.

Termenul *zghihără* a fost impus de tratatele de specialitate, în dicționare cuvîntul fiind atestat sub diverse alte forme întîlnite astăzi în zonele amintite: *chihoără*[181] (Bg, Bre, Rs), *ghihără*[182] (Ct, Dd, Le), *ghihoără*[183]

---

[168] BT, 407; BV, 18—20.
[169] JO, 54; HEM; DS, 41; BT, 407; DA; BV, 18—20.
[170] JO, 54; HEM; DA.
[171] HEM. Ideea este reluată și în DA.
[172] IP, 264; BL, 94; EV, 35; JO, 53; HEM; DV, 11; DDRF; NI; VIN, 172; TDRG; MC, 7; PI, 217; DU; TS, 15; DM; CA, 323—325; GO, 95.
[173] NI; VIN, 169; CA, 323.
[174] NI.
[175] DM.
[176] DS, 51; PP, 339.
[177] DV, 11; NI; VIN, 171; CA, 323.
[178] VIN, 159.
[179] JO, 53; DU; SCRIBAN, D; CA, 248—250.
[180] NI; VIN, 155; MC, 7; DA; L, 3; CA, 270.
[181] JO, 53; DDRF; TDRG; DA.
[182] DA.
[183] JO, 53; TDRG; DA.

BDD-A1512 © 1971 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-27 13:13:48 UTC)

(Ci, Hc, Hr, MR, Sn, Tn), *zghihoáră*[184] (Băl, Cri, Mc, Pt). *schihoáră*[185] (Băd, Mă, Ss) şi *zghihoáră neagră*[186] (Ct).

Rar au fost înregistrate şi cuvinte neîntîlnite în dicţionare sau lucrări de ampelografie: *zghihárdă* (Gj, Mg, SP) şi *zghiárdă* (Gj, Mg, P), *zgaiárdă* (Hr, Mg, Sm, Tp), *zgaiáră* (Ci, Cu, Mr, Tru), *zghiáră* (Vce). Atestarea unor forme ca *chihără* (A) şi *chihárcă* (Ph) ne face să presupunem că denumirea s-a dat prin analogie cu *chihárcă* "femeie greoaie, ca o putinică" (cf. DA), datorită formei boabelor de strugure, care sînt mari şi rotunde.

În jurul Iaşului această varietate este numită *zăsăneáscă*[187] (Bru, Cib, Mrş, Red, Şg).

Denumiri pentru soiuri hibride: balabán (*-ă*) (< tc. *balîbîn* „mare"; strugurii au boabele mari, albe; Hc, Şş, Vî), *ban* şi *bánă* (Bd, D, St), *bănişór* şi *bănişoáră* (Am, To), *bănúţ* şi *bănúţă* (Băi, Cib, Da), *blanc* (*-ă*) (< săs. *blank* „neted"; J, Sl), *bobán* (*-ă*) (< *bob*; strugurii au boabele mari; VA, Va), *bobar* (Rn, Vd), *boghiţar* (Ms, Mş, Pă), *budacă* şi *budarcă* (< *budăi* + suf. *-acă*; strugurii au boabele mici, de culoare albă; Cj, Sc, Vlă), *bumb* şi *búmbă* (boabele sînt mici, îndesate pe ciorchine, de culoare neagră; Bă, Cl, T), *bunghişor* (Dm, O, Po), *burdújă* (strugurii au boabele mari, albe; Ag, E. To), *butăcícă* (Pr, Sco), *butăcíţă* (< *butaş*; CZm, RN), *buturoasă* (de la *viţă buturoasă*, mare cu coarde lungi; Cut, Ri), *cangură* (strugurii au boabele mari, albe; Cib, CC,; Şg), *castor* (strugurii au forma palmei, fără degetul mare; Bm, St), *castrón* (Av, Fl, Ld), *cercelúşă* (Mas, Mg, Sîr), *codíţă* (Cf, Ha), *condac* şi *condacă* (de la *condac* „mînerul ferestrăului"; Ci, Mg), *covăţea* (D, Ze), *cúrpen* (Sh), *draghină*[188] (Cib), *frunzătúră* (Dr, Hl), *frunzulíţă* (Cor, G), *gălúşcă* (Sco), *gărgăríţă* (Ber, Pe), *gîlmă* (boabele strugurilor sînt mari, umflate; Fl), *gogoneaţă* (Dr, Pn), *gúră* (Al), *guríţă* (BD), *iepurească*[189] (Cir), *iepuroaică*[190] (Dr, Rm), *iézeră* (strugurii au boabele foarte rare; Eu), *inelată* (Gj, Io), *lungană* (Cg, Ct), *lúngă* (Bm, C, Pţ), *lunguioasă*[191] (H, Ni), *lunguríe* (Cj, Dd, Hn), *mustăcíţă* (A), *nămaie* (Bd), *nănaie* (Hî) şi *nănacă* (Or, Sco; toate trei cuvintele denumesc o varietate hibridă cu boabele mici, roşiatice dela *nămaie* „vită măruntă"), *nétedă* (Băi, Fl, Ve), *oloágă* (strugurii sînt mici cu boabele negre; Br, Mi, Pc), *pitícă* (de la *vie pitică*; Il, Le, Os), *pîrnáie*[192] (de la *pîrnaie* „oală mare de făcut mîncare"; Pc), *ploschiţă* (Cî), *rotúndă* (Al, R, Tb), *stelúţă* (Cîg, Da), *sticlúţă* (Cz), *trúpeşă* (strugurii sînt mari; Tg), *ulcícă* (Fn, Pd), *ulcicúţă* (Hî). *vălătúcă* (ciorchinele e ca un vălătuc; Şp, T), *velícă* (< ucr. *velíčnii* „măreţ"; Hli).

184 TDRG.
185 JO, 54.
186 MC, 7.
187 NI.
188 DAMÉ.
189 DAMÉ; VIN, 139.
190 NI.
191 BM, 360 înregistrează struguri „lunguioşi".
192 DU.

BDD-A1512 © 1971 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-27 13:13:48 UTC)

4 DENUMIRI DATE DUPĂ LOCUL DE PROVENIENȚĂ A STRUGURILOR

Frîncúșa sau *frăncúșa*[193] (< *frînc* + suf. *-ușa*) e răspîndită cu acest nume la Iași, Cotnari Huși și Odobești. Se crede că acești struguri au *origine apuseană*, fiind aduși de italieni: „Nu este exclus ca «frîncușa» sau «franchia» să fi fost, potrivit numelui, un soi de asemenea străin, adus de „franci", adică de catolicii din Apus, poate de italienii sau genovezii din Chilia și din Cetatea Albă, în veacurile XIV — XV"[194].

De cele mai multe ori cuvîntul e întîlnit sub diverse variante fonetice și lexicale: *franchie*[195] și *poamă franchie* (Rd, S, Sr), *frănchie*[196] și *frănghie*[197] (Bm, Ct, Zl), *frînchișă*[198] (Mas, Pt, VA), *frénchișă*[199] (Mî, So), *frînchíe* și *poamă frînchíe*[200] (Pr, Zl), *frénchie*[201] (MR, T), *franculíe* și *frangulíe*[202] (Rf, TF).

Strugurii, pentru că au forma conică și sînt de cele mai multe ori bătuți, cu bobul rotund, plin de must și „adesea țărțărat pe ciorchine"[203], au căpătat denumiri care scot în relief aceste calități.

Astfel, în toată Moldova, vom întîlni termeni ca: *mustoásă*[204] și *poamă mustoasă*, *mustoasă de Moldova*[205] (Huși), *poamă cu must* (A, Br, Cs, Cv, Pă, Ud), *poama mustului* (Cv, Dv), *creáță*[206] și *poamă creață*, *crețișoáră* (Fm), *crețulíe*, (So), *crețoáie* (Zb), *țîrțîră*[207] și *țărțără*[208], *țîrțîratică*[209] (Băd, Cib, Dț, Mit, Tău), *țărțănoasă*[210] (Av, Șp), *fîrțiră*[211] (Huși), *fîrțigáie*[212] (Huși), *gurguiátă*[213] (But, Fm, Gt, Tz), *poamă gurgúi* (Fm), *gurgúnă*[214] (Ct, H) sau *gherghínă*[215] (Zl).

---

[193] JO, 53; DDRF; DAMÉ; NI; VIN, 169; BT, 401—402; DA; DU; TS, 14; TV, 37; CADE; BV, 34—35; SCRIBAN, D; L, 3; DM; CA, 274; GO, 96.
[194] GO, 96.
[195] ȘV; CA, 274.
[196] DS, 43.
[197] DV, 10; BT, 411.
[198] JO, 53; DA.
[199] NI; DA.
[200] DA.
[201] NI.
[202] DA.
[203] CA, 275.
[204] JO, 53; BLB, 228; DV, 10; DS, 43; NI; VIN, 169; ȘV; BT, 411—412; MC, 7; PI, 217; GV, 40; TS, 14; TV, 37; CADÉ; BV, 34; L, 5; CA, 274—276; GO, 99.
[205] CA, 274.
[206] DV, 10; DAMÉ; DS, 43; NI; BT, 401; MC, 7; GV, 40; DA; TS, 14; BV, 34—35; CA, 274.
[207] JO, 53; DS, 43; NI; VIN, 134—135.
[208] DV, 10; VIN, 170; DU.; CA, 274.
[209] PI, 217; DM.
[210] VIN, 169.
[211] NI.
[212] Idem.
[213] DV, 10; DA.
[214] NI; VIN, 169; CA, 262.
[215] VIN, 151.

BDD-A1512 © 1971 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-27 13:13:48 UTC)

Rar apar şi denumiri ca: *frendúşă* (Bo, Cep, Fm, Pu, Sp, Tr), *vinoasă*[216] (Bacău şi Vaslui), *moale vinoosă*[217] (Bd, Dv), *poama muştii*[218] (Huşi), *múscă* (H), *mústă creaţă* (Og), *moale* (Ci, Gj).

Denumiri pentru soiuri hibride: *algeriană* (Bg, Hd, Lv, PL), *algerie*[219] (Al, Cu), *americană*[220] (în toată Moldova), *americănească* (Bm, Fo, Mc), *apuseană* (Co, M), *ardeleancă*[221] (Bî, Lz), *basarabeancă* (Cş, Li, St), *basarabească* (Ce), *boldară*[222] (Vce), *bulgară*[223] (Ma, Vlă), *bulgar*[224] (A, Cv, Rm), *bulgarcă* (Bo), *bulgărească*[225] (Md, V), *crasnă* (Pă; strugurii i-a adus cineva de la Crasna), *dobrogeană* (Lt), *dobrogeancă* (Vs), *dunăreană* (Dş), *gălăţeancă* (Bd, Dv), *huşancă* (Hs, To), *indigenă*[226] (în toată Moldova), *italiană*[227] (Cş, Rd), *italiancă* (Ds), *lipovenească* (Ft), *maghiară* (Bez, Dra), *mocănească* (Fe), *moldovenească* (Du, Vd), *muntenească*[228] (Czm), *pămînteană* (Ct), *ruseasca* (Of), *tătarcă* (E, Vj), *ţigănească* (Dv, Ud), *ungurească*[229] (Cd, Go, Mg).

5. DENUMIRI DATE DUPĂ NUMELE UNOR ARBORI SAU PLANTE

În jurul Iaşului şi la Cotnari e întîlnit *cioinácul*[230] (< *ciuin* derivat cu suf. *-ac*), o varietate de struguri numiţi aşa după aroma lor asemănătoare cu mirosul plantei (cf. DA) şi după mulţimea seminţelor pe care le au bobiţele.

În Moldova e numit *cioinag*[231] (Ct, Ha), *cioineac*[232] (Hol, Mc), *ceonic*[233] şi *ceonícă* (Bl, Bv, Cep, Cum, Cut, Db, Hol, PL), *cioineag* (Băd, Bec), *cioiníc*[234] (Db, Lc), *cioníca*[235] (Ic, Mn).

Prin etimologie populară s-au creat şi formele: *ceaunícă* (A, Ar, Md), *ceaun* şi *poamă ceaúnă* (Be, Bîrn, Cir, Păş), *poama ceaunului* (Ch, Do, Ha, Li), *poama ca ceaunul* (CM).

Coarna[236] circulă în toată Moldova ca substantiv feminin sau ca adjectiv: *poamă coarnă*. Numele provine din asemănarea care există între

---

216 BT, 411 ; NI ; BV, 34—35 ; CA, 274.
217 CA, 274.
218 BT, 411 ; NI ; BV, 34—35.
219 GLOSAR, OL, 2.
220 ŞV ; GLOSAR, OL, 3.
221 TS, 14.
222 VIN, 131.
223 DS, 49.
224 NI ; MC, 7.
225 VIN, 150.
226 ŞV.
227 GLOSAR, OL, 49.
228 VIN, 154.
229 BLB, 232.
230 JO, 53 ; DDRF, TDRG ; DA ; CADE.
231 JO, 53 ; ŞI, II_1, 138 ; ŞV ; TDRG ; DA ; DU ; CADE.
232 JO, 53.
233 CA, 260.
234 Idem.
235 NI ; VIN, 138—139 ; BT, 415 ; TS, 14 ; CA, 260—262.
236 BA, 351 ; LM, 93 ; DD, 229 ; IM, 369 ; IP, 264 ; COSTINESCU ; CIHAC ; BL, 94 ; EV, 35 ; JO, 53 ; BLB, 227 ; HEM ; DV, 10 ; DDRF ; DAMÉ ; DS, 36 ;

BDD-A1512 © 1971 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-27 13:13:48 UTC)

fructul cornului și strugurii acestei varietăți (conici, cu boabele dese și lungărețe). În unele localități se face deosebire între *coarna albă*[237] (Ct, Dv, Mr), *coarna neagră*[238] (Ct, Fî, Pe, VA) și *coarna roșie*[239] (Ct, Mil), dar de cele mai multe ori se dă o singură denumire acestor subvarietăți. În majoritatea punctelor anchetate se găsesc derivate de tipul: *cornișoară* (Bg, Fg, PL), *cornorată*[240] (Am, Da, Hi, St, Tb), *poamă cornar* (Fn, Lo, Ri), *cornurel* (Boh, Ci, Pr), *cornuță* (C, Pă, Ut), *corniță*[241] (Ce, Fl, Ni, Pc), *corniță roșie*[242] (Bd, Pg), *corniță albă*[243] (Pb, Sp, Us), *corniță neagră*[244] (Bo, L, Zl), *coarnele caprei* (Bel, Cic, Gț, Mș, Rș).

Datorită faptului că butucul este mare apar denumirile: *copăceánca*[245] (Bh, Cz, Fm), *copăceână* (Bgd, Că, Ce, Co, Fo, Hu, Sor, Vv), *copăcel* (Bi, Lu, Tru, Țn), *poamă copac* (Ci, PL, SP), *poamă copacă* (Cl, Hb), *coarnă copac* (Băi, Cic), *coarnă copácă* (Cv, Po, Ră).

Izolat, *coarnei negre* i se zice *coarnă turcească*[246] (Bri, Bț, Lc) și *ásmă*[247] (< tc. *asma* „umbrar de viță, viță de vie"; Cj, D), probabil după numele dat inițial butucului de viță coarnă.

Ochiul boului[248], *poama boului* (Bîrn, Ci), *ochiul vacii* (Bzu, Cib, Sg), *capul boului* (Mg, Mj) sînt cele mai răspîndite cuvinte, întîlnite în jurul Iașului și la Cotnari, care denumesc varietatea *ochiul boului*, un soi de struguri cu boabele foarte mari, rotunde, puternic brumate.

În zona viticolă a Ștefăneștilor sînt întîlnite formele *bouleană* și *bouleancă*, iar în alte localități apare o serie întreagă de sinonime legate mai ales de calitățile acestui strugure, perioada de coacere etc.: *boierească*[249] (C, Cm, Hd), *poama boierului* (Bm, Red), *gărgăunăriță*[250] (< *gărgăun*, probabil datorită faptului că acești struguri sînt mîncați de viespi; Ct, St), *gîrgîriță* (Vce, VL), poamă *gîrgîriță* (Hol, Cîg) și *gîrgîrátică*

NI; VIN, 172; TDRG; BT, 400—401; MC, 7; PI, 217; DA; CDDE; DU; PP, 339; TS, 14; TV, 37; CADE; SCRIBAN, D; CA, 230—232; DM; DSM, 15—16; GO, 99.

[237] IM, 369; IP, 264; DS, 36; VIN, 159; TS, 14, 37; TV, 37; DSM, 15.

[238] IM, 369; EV, 37; DV, 10; DS, 48; BT, 400; TS, 14; TV, 37; DSM, 16.

[239] IP, 264; VIN, 158; BT, 400.

[240] NI; CA, 230.

[241] BL, 94; JO, 53; DV, 11; DAMÉ; NI; DA; CDDE; DU; CADE; DM; GO, 100. *Corniță* este considerată de unii specialiști o varietate aparte, datorită faptului că boabele strugurilor sînt mai mici. În Moldova însă cuvîntul denumește tot *coarna*, în unele localități (Ct, H) făcîndu-se precizarea că mai înainte numea *coarna sălbatică* (cf. și DA).

[242] MC, 7.

[243] JO, 53.

[244] Idem.

[245] CA, 230.

[246] VIN, 153.

[247] HEM; ȘI, II$_1$, 395; DA; TV, 37; CA, 232. HEM și DA înregistrează cuvîntul în Mehedinți ca denumind vița care crește după ce un butuc a fost tăiat de tot.

[248] NI; BT, 414; TS, 12; L, 3; CA, 247.

[249] JO, 54; DV, 10; DS, 37; NI; BT, 414; DA; TS, 14—15; CADE.

[250] NI; BT, 414.

BDD-A1512 © 1971 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-27 13:13:48 UTC)

(Huşi; toate de la *gărgăriţă*), *poama cea mare*[251] (Av), *poamă mare* (Vaslui, Neamţ), *balabán*[252], *balaban roşu*[253] şi *poamă balabană* (< tc. *balîbîn* „mare"; Hc, Şş, Vî), (poamă) *timpurie*[254] (în toată Moldova), (strugure) *timpuriu*[255] (Bd, Cu, Lp), (struguri) *timpurii*[256] (Băl, VG), (poamă) *varatică*[257] (în toată Moldova).

Recent la Huşi, Bohoţin, Moşna şi Răducăneni i se zice *poama burghezului* şi *ochiul burghezului*, iar la Ştefăneşti, *poamă de bou* şi *ochiul boului alb de Ştefăneşti*.

Atestată în Moldova şi Dobrogea numai de lucrările de viticultură, *tigva*[258] (de la *tigvă*, plantă agăţătoare ale cărei fructe, de forma unei sticle, seamănă cu aceşti struguri) este răspîndită cu numele de *tidvă*[259] (Ct, Ps, H, Hî), *tivdă*[260] (Hl, Sc, VR), *tivgă*[261] (Sg), *titvă*[262] (Mc, Pop) şi sub formele derivate *tidvoásă* (Crt, Gb, Hr, SN), *tigvoásă*[263] (PM) şi *tigvoánă*[264].

În zona Huşi i se zice *poama albă a calului*[265], de unde o serie întreagă de alte denumiri: *poama calului*,[266] *poamă de cal*, *poamă de iapă* şi *poamă căiţă* (< *cal*).

Rar e denumită *poama mare*[267] (Hi, Sf, Tt) şi (struguri) *aromatici*[268] (Cîj).

Denumiri pentru soiuri hibride: agud (H), *agudar* (Am, Mv, Ph), *alunar* (Bg, Re), *alunel* (Cio, F, Hl), *anison* şi *hános* (Bd, Da), *armurár* sau *armurie* („Prin haplologie în loc de *armurărar*, plată întrebuinţată împotriva „armurarei", derivat din *armurare*, prin suf. nom. agent. *-ar*"; cf. DA. Numele i s-a dat mai întîi viţei, care are frunzele mari, lucitoare ca *armurarul*, o plantă care vindecă *armurariul* la vite. Este un soi hibrid, cu strugurii galbeni şi lungăreţi; Bş, Co, Pr), *bambál*[269] (după numele unei plante mari de la tropice; Bg), *boz*, *boáză* (Cio, Pe), *bozoaică* (strugurii au bobiţele mici, negre ca la boz; Tru, Vl), *buruiană* (Bel), *chimion* (Fl), *chitoáşcă* (v. *pitoaşcă* „numele unei ciuperci comestibile". Strugurii" sînt mari cu boabele albe; Cuţ, Hd, So. În unele locuri (Cş, St) i se zice *poamă*

[251] PI, 217.
[252] DV, 11; VIN, 142; CA, 403.
[253] DS, 37.
[254] BL, 94; EV, 35; AT, 132; NI; TS, 14; TV, 37.
[255] JO, 53; MC 7.
[256] FDA, II, 51; EV, 35.
[257] BL,232; NI; VIN, 138; BT, 414; L, 3; SCRIBAN, D.
[258] TS, 14—15; CA, 245.
[259] NI; BT, 414—415; GO, 95.
[260] IP, 264; DV, 10; DS, 33; PI, 217.
[261] CA, 245.
[262] VIN, 172.
[263] BA, 351; JO, 54; NI; CA, 245—246.
[264] JO, 54.
[265] DS, 37.
[266] DV, 10; DS, 37; NI; BT, 414.
[267] BT, 414.
[268] EV, 16.
[269] NI; MC, 7.

BDD-A1512 © 1971 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-27 13:13:48 UTC)

hrib), *căpșunar* (Ds), *cireș* (Av, C, Of, Păș), *cimșiră* (< tc. *cimșir* „merișor"; CV), *cóndur*, *cóndură* (numele vine de la o plantă agățătoare, cu flori galbene; Bh, Dv, Sb, To. I se mai zice *condár* (Ct, Hr), *cóndar* (Cp), *cónder* (Fo), *cóndir* (Cm, Sch), *cóndiră* (Ar, D, Mj, Mș, Mv, Vo), *condúr* și *condúră* (Cn, Mir, Red), *conduraș* (Gj, Nș; are strugurii ca floarea de *conduraș*), *copac* și *copácă* (Sp; i s-a dat denumirea după strugurii săi rămuroși, cu boabele mari, albe), *copăcel* (Bu, Co, Sco), *crăiță*[270] (de la numele plantei care se mai cheamă și *văzdoagă*, sau de la denumirea dată unui fel de ciuperci; Crs, Tra), *frăgar* (On), *frăgărie* (Hb), *hasmațúchi* (Cu), *lóză* (< ucr., bg. *loza* „viță de vie, viță"; Ce), *mălină* (Bu, Rs, Sor, Tb. Este un soi hibrid, cu strugurii mici, negri. Bobițele au gust dulce, amărui), *măzăruică* (CM, Cm), *merișor* (E), *muștată* (Strugurii au forma umbrelei. Frunzele butucului sînt păroase, ca cele ale plantei decorative, numită *muștată*; Bn, Cz, NB), *negrúșcă* (de la numele plantei numită *negrușcă*; Gț), *paradáisă*[271] (< *paradais* „patlagele roșii"; Da), *perjar* (Lp), *perjărie* (Mg), *plopană* (Mt, Tb, Tru), *ridiche* (Cj), *rújă* și *rújiță* (< sb. *ruja* „trandafir"; Ce, Of), *scorúșă* (strugurii sînt mici, boabele îndesate pe ciorchine, de culoare roșie sau galbenă; C, Le, Mc), *șipón* (cf. slovac. *šip*, bg. *șipka*, ceh. *șipek* „măceș"; Ce), *zîrnă* (Bec, Cîg, Fru; bobițele sînt mărunte, dulci, amărui. Ciorchinele este ramificat, iar vița are foarte mulți cîrcei cu care se agață de arac).

6. DENUMIRI DATE DUPĂ NUME DE FRUCTE

agudă (BD, BG, Cu, H, Tn), *aivá* (< ucr. *aiva* „gutuie"; Hli, Mih) *alămîie* și *lămîie* (Brl, Gg, Ug), *alună* (Ci, Ds, Pă), *alunică* (Gș, H. Io, M), *caisă* (Av, Hc, Sd), *căpșună* (Dv, Oș), *căpșunică* (Eu), *căpșunoaie* (P), *cireșă* (Cț, Dț, Oț), *cireșică* (Ep), *cireșoaie* (Fl), *chersîcă* (< *piersică*; Bă, VR), *chirșă*[272] (< germ. *Kirsch* „cireașă"; A), *coacăză* (CM, Pd, VC), *curcudică* (Fn, Gu, Hîn, Pîr), *curcudușă* (Bn, Fă, Pe, Pl, Po), *fragă* (în toată Moldova), *frăguică* (Bg, Rs), *frăguliță* (Pîr), *frăguță* (Fru, Vic), *gutuie* (Cî, Ep, Sl, Vî), *harbuz* (Crs, GM), *harbuză* (Cm), *harbuzoaică* (Cs), *mără* (< *măr*; Pp, Vi), *măslină* (Bod, Hv), *mură* (Ax, Bu, CM, Gc), *nucă* (Dș, Pgu), *pară* (Bec, Do, Pc), *periă* (Căz, Dî, Sj), *perjoaie* (Dî, Pe, Z), *perjoaică* (Dă, Ms), *perjulică* (Cu, Măd), *pomușoáră* (de la *pomușoară* „coacăză"; Al), *portocală* (Lr, Red), *silvă* (< ucr., bg. *sliva* „prună"; Mih), *smeură* (Măd), *smeurică* (Gl), *smochină* (Mț, Zm), *șipșină* (< ucr. *șipșina* „măceș"; Hli), *vișină* (Bh, PL), *vișinică* (Bg), *zarzără* (Lț, Tru, Us), *zărzărică* (F, Lt, Pt).

7. DENUMIRI DATE DUPĂ SOIURI DE FRUCTE

După pere: *poamă coadeșă* (Cîg, Ct, Zb), *poamă crăiască* (Cuc, H, Tl), *poamă gamotă* (Fă, Sch, Vț), *poamă pergamută* (< it. *bergamotta*; Fe, Mir, Vce), *poamă untoasă* (Bm, Corl, Hv, VL).

[270] DAMÉ; NI; VIN, 150.

[271] BM, 360.

[272] Vezi Mateiu Caragiale, *Craii de Curtea-Veche*, Editura Eminescu, 1970, p. 149 care înregistrează cuvîntul *kirsch (kirschwasser)* „rachiu de cireșe".

BDD-A1512 © 1971 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-27 13:13:48 UTC)

După cireşe: *poamă aslană*[273] (< *Aslan* = nume propriu; Bec), *poamă drăgănică* (Ct, Ha, Zm), *poamă moacră*[274] (Da), *poamă pietroasă* (Ct, Gr, Uţ).

După mere: *poamă domnească* (PC, Sp), *poamă viască* (F, St).

După prune: *poamă avramă* (Ba, Il, Lc), *poamă bardacă* (Cu, Mn), *poamă goldană* (Fl, Pl).

În stabilirea acestor nume s-a luat în consideraţie nu numai forma şi culoarea fructului respectiv, ci, în primul rînd, gustul.

8. DENUMIRI DATE AVÎND ÎN VEDERE PERIOADA DE COACERE A STRUGURILOR

automnálă (Ge), *autónică* (Corl), *autumnálă* (Fî), *primáie* (Hs, Pă), *primă* (C, Ci), *primói* (Pă), *timpurie* (Da, H, Tu), *tîrzie* F, Oş, Vu), *tomnatică* (în majoritatea localităţilor), *văratică* (în toată Moldova).

8. ALTE DENUMIRI PENTRU SOIURI DE STRUGURI

Óvisul[275] apare cu acest nume la Ştefăneşti. Este o varietate de struguri mici, bătuţi, de culoare albă verzuie. Zeama are gust aromat. (La Cotnari i se zice *săscă*[276] (fem. lui *sas*), *săscă viforită*[277], *poamă săsască, şăşcă, poamă şăşcă*, iar la Huşi *băláie* şi *ovis alb*), *drăguiască*[278] (Bn, BS), *lăsculeăscă*[279] (Bd) şi *lăscăeaţă* (Bos; probabil de la *lăscăeaţă* „oală", cf. DU), *pîrci*[280] (Bo, Tom) şi *poamă pîrce*[281] (Cri, Ct, Sî; de la *pîrci* < bg. *pŭrć*, sb. *prć*; „mirosul pe care-l are ţapul"), *pîrţág* (Bo) şi *poamă pîrţágă* (Ri, Tu; de la *pîrţag*, derivat din *pîrci* cu sens primitiv de *ţap*; cf. DU), *rosculeasc*ă[282] (Cor), *romostin*[283] (Bm, Sb), *samoháică*[284] (Băi) şi *şamoháică*[285] (Tb, Zb), *slăcineancă*[286] (Dd), *poamă şoinică*[287] (Dd, H), (strugure) *tăiós*[288] (Fn), (poamă) *tăiş*[289] (Brs), *vinariţă* (Coz, Lo; de la *vinariţă* „plantă care uscată are un miros plăcut. Amestecată cu vin, dă o băutură plăcută; cf, DU), *voiculeáscă*[290] (Sh, Tu).

---

[273] Vezi ŞI, II$_1$, 395.

[274] (cireşe) *moacre* atestat în Bihor. Vezi SCRIBAN, D şi CV, III (1951), 3—4, 46.

[275] BA, 352; JO, 54; DDRF; NI; BT, 414; TS, 14; DLR.

[276] JO, 53; NI; VIN, 132—133; DU.

[277] VIN, 132—133.

[278] EV, 16.

[279] JO, 54.

[280] MC, 7; DU; SCRIBAN, D.

[281] VIN, 152.

[282] MC, 7.

[283] JO, 54; DU.

[284] NI.

[285] VIN, 142.

[286] Lucian Costin, *Graiul bănăţean*, II, Turnu-Severin, 1934, înregistrează cuvîntul cu sensul de „vie veche, nealtoită".

[287] În *Răspunsuri la Chestionarul lingvistic al lui B. P. Hasdeu*, vol. II, întîlnim *şoinic* „varietate de struguri" (Pietroasa de Jos — Ploieşti).

[288] JO, 54.

[289] NI; VIN, 142.

[290] HEM.

BDD-A1512 © 1971 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-27 13:13:48 UTC)

Strugurii mai capătă nume speciale dacă viţa este altoită sau nu. Pentru via altoită apar denumirile: *strugure* (*poamă*) *nobil* şi *nobilă* (în toată Moldova), *nobil alb* (Bd, Ep), *nobil negru* (F, T), *modernă* (Ld); pentru via nealtoită: *strugure* (*poamă*) *sălbatică* (în majoritatea localităţilor), *lăurúscă*[291] (Ci, H, Ts), *răurúscă*[292] (Bm, Hp), *aguridár*[293] A x), *halîngă*[294] (Cru), *curpen* (Mnd), *producător* (în majoritatea localităţilor).

*

Denumirile pentru varietăţile de struguri sînt în general creaţii pe terenul limbii române. În formarea acestor cuvinte s-au luat în consideraţie caracteristicile esenţiale ale varietăţii respective şi astfel au apărut termeni referitori la *culoarea*, *forma* sau *calitatea* strugurilor. Aceste nume s-au dat varietăţilor de struguri vechi româneşti, varietăţi care au fost numite iniţial, în cele mai multe cazuri, cu adjective de bază *(alb, galben, negru, roşu, mare, mic, bun, rău)*, pentru ca ulterior sfera acestor denumiri să se îmbogăţească cu o serie de derivate ale acestor adjective principale.

După acest început, în care predomină formaţiile adjectivale, apar o serie de termeni, de preferinţă substantive, ca rezultat al unor analogii cu valoare de metaforă.

Iată lista tuturor cuvintelor de bază care denumesc varietăţi de struguri vechi româneşti: *alb, albă, armaş, armaşă, băbească, băşicată, braghină, berbecel, busuioacă, cioinac, crăcană, cruce, cruciuliţă, coarnă, crîmpoşie, fetească, frîncuşă, galbenă, grasă, gordin, gordan, iordană, mustoasă, negru (moale* şi *vîrtos), ochiul boului, ovis, plăvaie, tămîioasă, tigvă, ţîţa caprii, ţîţa vacii, verde, vulpe, zghihară.*

În perioada dintre apariţia filoxerei[295] şi răspîndirea primelor denumiri ştiinţifice pentru hibrizi şi varietăţi străine de struguri transmise de lucrări de specialitate (aproximativ 1870—1900), s-au creat pe terenul limbii române o serie de termeni care s-au păstrat numai în graiurile populare. Aceste cuvinte denumesc varietăţi de struguri create în ţara noastră sau aduse din străinătate şi au apărut relativ recent, din necesitatea de a denumi nişte obiecte necunoscute, venite cu un nume străin sau fără acesta. În asemenea situaţii, s-a apelat la procedee proprii limbii române, la cuvinte care evidenţiau, în cazul de faţă, calităţile soiului respectiv (culoare, mărime etc.) sau îl apropiau de lucruri asemănătoare. Cum aceste caracteristici au stat şi la baza denumirilor pentru

[291] BF, 208; DG, I, 207; PP, 339.
[292] BF, 208; PP, 339.
[293] BF, 208.
[294] PP, 339.
[295] Filoxera a fost depistată la noi în ţară între anii 1877—1878 în judeţul Prahova, iar în 1884 ea „a fost constatată oficial" şi „s-a înfiinţat impozitul filoxerei. De la 1884 ...cînd viile ocupau o suprafaţă de 134 000 ha şi pînă la 1897 cînd am avut maximul de suprafaţă plantată, filoxera a distrus 49 793 ha, adică în medie o suprafaţă de 3 557 ha pe an" (PV, 4).

BDD-A1512 © 1971 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-27 13:13:48 UTC)

soiuri vechi românești, hibrizii (ca și oricare altă varietate străină sau românească de dată recentă) au fost numiți nu cu adjective de bază sau derivate ale acestora, ci cu alte categorii de adjective care nu reprezintă culori fundamentale, ci nuanțe.

Ulterior, această parte a lexicului viticol s-a îmbogățit și cu o serie de denumiri date prin analogie, strugurii fiind numiți după numele unor fructe, plante sau obiecte, care aveau comun cu varietatea respectivă forma sau culoarea.

După cum spuneam, aceste cuvinte au fost create (și se mai creează încă și astăzi) și au circulat numai în graiurile populare. Așa se explică faptul că ele nu sînt atestate în tratate de viticultură (nici în dicționare) și apar, destul de rar (doar cuvintele referitoare la mărimea și culoarea strugurilor), numai în lucrări care au ca scop adunarea de material lexical din graiuri (vezi AT, BM, JO).

Formele cele mai recente, cuvintele care denumesc soiuri de struguri pornind de la asemănarea cu diferite obiecte, plante sau fructe, domină acest lexic în care formațiile adjectivale (mulțimea derivatelor) par mai adesea creații ad-hoc.

Denumirile pentru soiurile hibride, care au la bază criteriile semnalate mai sus, circulă izolat în toată Moldova, fără a forma arii compacte. Ele sînt răspîndite mai ales în zonele fără podgorii, unde influența cărții de specialitate nu s-a făcut simțită. În celelalte localități, hibrizii coexistă cu soiurile vechi românești, dar poartă denumirea lor aproximativ științifică.

Din punct de vedere gramatical avem de-a face, așadar, cu *adjective* (propriu-zise sau derivate) și cu *substantive*.

Cronologic, distingem două mari categorii de termeni care denumesc varietățile de struguri. În primul rînd, iese în relief un strat vechi format din adjective propriu-zise, adjective derivate (de la substantive sau verbe) și substantive, cuvinte de bază, fundamentale. Acestor formații li s-au adăugat creații mai noi, de obicei adjective derivate din adjective propriu-zise, cu ajutorul unor sufixe. (Toate aceste cuvinte numesc varietăți vechi de struguri). În al doilea rînd, un strat recent format în special din adjective care reprezintă nuanțe și substantive nume de arbori, plante, diverse obiecte (toate aceste cuvinte numesc varietăți hibride).

I. FORMAȚII ADJECTIVALE

1. DENUMIRI DUPĂ CULOARE

abrașă
alace
alb
albă
albicioasă
albior
albișor
albișoară
albiță
albuică
alburie
albuț
albuță
arapă
arămească
arămie
arsă
aurie
bălaie
bălană
brunată
brumărie
cicică
cireșie
cîrmîză
corbească
crască

BDD-A1512 © 1971 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-27 13:13:48 UTC)

galbenă
gălbenușă
gălbie
gălbinea
gălbinie
gălbiniță
gălbinoasă
gălbioară
gălbișoară
gălbuică
gălbuie
gangură
harapă
laie
lăiță
luminoasă
măslinie
mov
movă
murgă
neagră
negri
negricioasă
negrișoară
negriță
negru
negruță
olivă
pămîntie
pestriță
plăvană
pleviță
porumbie [296]
profiră
prohiră
roș
roșă
roșculiță
roșiatică
roșie
roșioară
roșu
roșuță
roz
roză
rozică
rozie
rozioară
rozior
ruginie
ruginit
săin
seimea
seină
sticloasă
strălucită
verde
verduncă
vineți
vișinie
vînăt
vînătă

2. DENUMIRI DATE DUPĂ CALITATEA STRUGURILOR

acră
acricioasă
acrișoară
acruță
apoasă
aromatică
aromatici
ațoasă
băloasă
boscănată
bună
buni
busuioacă
busuiociță
cîinească
crăiești
crăpătoare
dulce
frumoasă
frumoși
frumușică
gozorască
haramă
hărămească
împărătească
lunecoasă
malacă
malagă
mălăiață
mămăligoasă
moale [297]
mustoasă
mușată
muștereață
necăcioasă
parfumată
plesnitoare [298]
prăjit
puritană
puruioasă
ravacă
răi [299]
răpănoasă
scuturătoare
tare
tămîiată
tămîioasă
trăsnitoare
țîșpoagă
vină
vinoasă
vînos
vînoasă
vîrtoasă
vîrtos
zămoasă
zămos

3. DENUMIRI DATE DUPĂ FORMA BOBIȚELOR ȘI A STRUGURILOR

babască
balaban
băbască
băbească
băldăoaie
băldovaie
bășicată
bășicoasă
bătut
bătută
beșicată
bobană
buturoasă
cîrligoancă
cîrligancă
clempoșie
copăceană
copăceancă
crăcănată
crăcănoasă
crăcoasă
creață
crețișoară
crîmpoasă
crîmpoșie
fetească
fîrțigaie
fîrțiră
ghileșaie
gîlmă
gîrgîratică
gogoneață
grasă
grăsulie
grăsuță
grășiță
gurguiată
gurgună
iepurească
iezeră
inelată
lungană
lungă
lunguioasă
lungurie
mare
mărunt

[296] JO, 54.
[297] JO, 54 ; VIN, 157 ; ȘV.
[298] LM, 93.
[299] EV, 16.

BDD-A1512 © 1971 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-27 13:13:48 UTC)

măruntă
mărunțel
mărunțică
mic
mică
mititică
mustăciță
nămaie
nănaie
nănacă
netedă
oloagă
păsărească
pitică
rar
rară
rănțuiată
rănțurată
răricică
răschirată
rotundă
schimpoșie
tigvană
tidvoasă
tigvoasă
trupeșă
turtită
țărțănos
țărțără
țîrțîor
țîrțîratică
țîrțîră
țuguiat
vălătucă
velică

4. DENUMIRI DATE DUPĂ LOCUL DE PROVENIENȚĂ A STRUGURILOR

algeriană
algerie
americană
americănească
apuseană
ardeleancă
basarabeancă
basarabească
boldară
bulgar
bulgară
bulgarcă
bulgărească
cotnărea
cotnăreancă
crasnă
dobrogeană
dobrogeancă
dunăreană
focșăneancă [300]
fránchie
franchíe
franculie
frangulie
frănchie
frănghie
frenchișă
frenchie
frînchie
frîncușă
gălățeancă
grecesc [301]
hușancă
indigenă
italiană
italiancă
leșesc [302]
leșească [303]
lipovenească
maghiară
mocănească
moldovenească
muntenească
odobească [304]
pămînteană
rusească
tătară
tătarcă
țigănească
ungurească [305]

5. DENUMIRI DATE AVÎND ÎN VEDERE PERIOADA DE COACERE A STRUGURILOR

automnală
autonică
autumnală
primaie
primă
primoi
timpurie
timpuriu
tîrzie
tîrzii [306]
tomnatică
văratică

II. FORMAȚII SUBSTANTIVALE

1. DENUMIRI DUPĂ CULOARE

albitură
cioară
corb
negritură
pestrițătură
țigan
țigancă

2. DENUMIRI DUPĂ CALITATEA STRUGURILOR

armaș
armașă
bețivană
borșar
bragă
braghină
brăghinar
brăghinor
brăghinoară
brăghioară
brăghiță
crăiasă
plumb
sifon
sifoană
sifoancă

3. DENUMIRI DATE DUPĂ FORMA BOBIȚELOR ȘI A STRUGURILOR

babă
ban
bană
băldie
băldioară
bănișor
bănișoară
bănuț

[300] DAMÉ ; NI.
[301] BA, 352.
[302] JO, 54.
[303] DV, 11 ; DS, 49 ; NI ; VIN, 140.
[304] JO, 54.
[305] BLB, 232.
[306] FDA, II, 52 ; EV, 16.

BDD-A1512 © 1971 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-27 13:13:48 UTC)

bănuță
bărbăcuț
bărbăcuță
băşică
băşicătură
băşicuță
berbec
berbecel
berbeciță
beşică
bîldie
bîldioară
boban
bobar
boghițar
bouleană
bouleancă
budacă
budarcă
bumb
bumbă
bunghişor
burdujă
butăcică
butăciță
candeluță
cangură
capră
castor
castron
căiță
căldare
căldăruşă
căpriță
cercelus
cercelușă
cioară
ciolan
clempușă
clopoțel
cocoană
coconea
coconiță
codiță
condac
condacă
corb
covățea
cracă
crăcană
crăciță
crăcişoară
cruce
cruciță
cruciuliță
curpen
fată
fecioară
feciorică
fetişcană
fetişoară
fetiță
frunzătură
frunzuliță
gălușcă
gărgăriță
grăsătură
gură
gurgui
guriță
iepuroaică
hulpe
mierliță
mursă
pîrnaie
ploschiță
poloboc
poloboacă
pulpă
pungă
putinică
rîndunică
schimpușă
steluță
tidvă
tigvă
tivdă
țîță
ulcioară
ulcicuță
vulpe
vulpoaică
vulpoaie
vulpoșiță

4. DENUMIRI DATE DUPĂ NUMELE UNOR ARBORI SAU PLANTE

anison
armurar
bambal
boz
boază
bozoaică
buruiană
chimion
chitoaşcă
cireş
cimşir
condur
condură
conduraş
copac
copacă
copăcel
corn
cornar
cornurel
crăiță
gherghină
hanos
hasmațuchi
hrib
joiană
joienică
loză
mălină
măzăruică
merişor
muşcată
negruşcă
paradaisă
ploapă [307]
plop [308]
plopană
ridiche
rujă
rujiță
scoruşă
zîrnă

5. DENUMIRI DATE DUPĂ NUME DE FRUCTE

agudă
aivá
alămîie
alună
alunică
caisă
căpşună
căpşunică
căpşunoaie
cireaşă
cireşică
cireşoaie
chersîcă
chirşă
coacăză
coarnă
corniță
curcudică
curcuduşă
fragă
frăguică
frăguliță
frăguță
gutuie
harbuz
harbuză
harbuzoaică
mară
măr
măslină
mură
nucă
pară
perjă
perjoaie
perjoaică
perjulică
pomuşoară
portocală
silvă
smeură
smeurică
smochină
şipşină
vişină
vişinică
zarzără
zărzărică

[307] JO, 54 ; NI.
[308] NI , VIN, 153.

BDD-A1512 © 1971 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-27 13:13:48 UTC)

PROCEDEE DE FORMARE A CUVINTELOR

Din faptele prezentate pînă acuma se desprind o serie de observații lingvistice privind formarea cuvintelor în limba română.

Trebuie subliniat în primul rînd rolul sufixelor, în special al sufixelor diminutivale, în crearea unor termeni privind soiurile de struguri. Vom încadra aici toate cuvintele care nu sînt atestate cu sufix sau care, deși atestate, nu au fost folosite direct pentru soiuri de struguri și s-au format printr-o derivare independentă.

Iată, în ordine alfabetică, lista celor mai întrebuințate sufixe :

-ană : bobană

-ar : agudar, agăridar, alunar, armurar, bobar, boghițar, borșar, brăghinar, brumar, căpșunar, cornar, frăgar, harbuzar, perjar, pomițar (< *pomiță* „fructul unei tufe de fragi").

Sufixul acesta nu este atît de productiv ca în terminologia forestieră [309], de exemplu, dar răspîndirea lui în terminologia viticolă întărește ideea că el „are o largă răspîndire în limba română și, mai ales, în limba populară" [310].

-ărie : frăgărie, perjărie

-că : bulgarcă, rîncă, tătarcă

-ea : cotnărea, cuconea, gălbenea

-eancă : cotnăreancă, focșăneancă, hușeancă

-ească : arămească, merleasă

-ească : hărămească, zăsăneasă

-el : cornurel

-ică : bozoică, butăcică, mușatică, mușițică

-iță : bozoiță, butăciță, butuciță, grășiță, harbuzoiță, hribăciță, negriță, răvăciță, vălătuciță, zămoșiță

-oaică : bozoaică, butoaică, harbuzoaică, hriboaică, perjoaică

-oaie : bozoaie, căpșunoaie, cireșoaie, harbuzoaie, perjoaie

-oancă : cîrligoancă

-oară : bănișoară

-oasă : acricioasă, merloasă, răvăcoasă, tidvoasă, vălătucoasă

-uică : frăguică, măzăruică

-(i) or : brăghinor, țîrțîor

-ură și varianta *-ătură : albitură, frunzătură, grăsătură, negritură, pestrițătură*

-uță : bănuță, cornuță, frăguță, hribuță

După cum se poate observa, din totalul de 20 de sufixe cele mai bine reprezentate din punct de vedere numeric sînt *-ar* (15) și *-iță* (10). Cuvintele noi formate cu aceste sufixe provin din teme substantivale și

[309] Vezi V. Arvinte, *Terminologia exploatării lemnului și a plutăritului*, „Studii și cercetări științifice", Filologie, Iași, VIII, 1957, fasc. 1, p. 125.

[310] Elena Ciobanu, *Categoriile semantice create de sufixul -ar în limba română*, *Studii și materiale privitoare la formarea cuvintelor în limba română*, vol. al III-lea, Editura Academiei R.P.R., 1962, p. 154.

BDD-A1512 © 1971 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-27 13:13:48 UTC)

adjectivale. Din cele 76 de derivate, 60 provin din substantive (30 masculine, 25 feminine și 9 neutre), iar 12 din adjective.

Dintre derivatele cu sufixe, o importanță aparte prezintă substantivele derivate cu sufixe moționale. Formarea de substantive feminine de la masculine este des întîlnită și ea se datorește acordului de gen al substantivului determinat (care reprezintă un adjectiv al substantivului de bază) cu substantivul generic *poamă*.

Dăm mai jos lista acestor substantive moționale întîlnite în anchetele directe din Moldova :

poamă bambală (<*bambal* „plantă mare de la tropice"; cf. SCRIBAN, D ; Bg), *poamă bană* ((<*ban ;* Bd, D, St), *poamă bănișoară* (<*bănișor ;* Aur, To), *poamă bănuță* (<*bănuț ;* Băi, Cib, Da) ; *poamă boază* (<*boz ;* Cio, Pe), *poamă buchetă* (<*buchet ;* MR), *poamă bumbă* (<*bumb ;* Bă, Cl, T), *poamă butașă* (<*butaș ;* LC), *poamă butacă* (<*butac ;* Ar, Cș), *poamă ceaună* (<*ceaun ;* Ep, Hv), *poamă clempușă* (<*clempuș ;* Băd), *poamă condacă* (<*condac ;* Ci, Mg), *poamă copacă* (<*copac ;* Sp), *poamă haramă* (<*haram ;* Rd), *poamă harbuză* (<*harbuz ;* Ib, Ps), *poamă hribă* (<*hrib ;* Băi), *poamă mară* (<*măr ;* Pp, Vi), *poamă pelină* (<*pelin ;* Hu), *poamă ploapă* (<*plop ;* Bel), *poamă poloboacă* (< poloboc ; Bd), *poamă plumbă* (<*plumb ;* Ră), *poamă ravacă* (<*ravac ;* Ho), *poamă schimpușă* (<*schimpuș ;* Pop), *poamă sifoană* (<*sifon ;* Bd), *poamă vălătucă* (<*vălătuc ;* I).

Numărul mare de sufixe a creat extrem de multe variante lexicale pentru una și aceeași noțiune, fapt care lasă impresia unor creații suspecte. Trebuie menționate aici cazurile derivatelor cu sufixe moționale, cînd de la un substantiv masculin au apărut o serie întreagă de cuvinte feminine :

boz>boază, bozoaică, bozoaie, bozoiță, bozaică ; butaș > butașă, butăciță ; butoi>butoaie, butoaică ; butuc,>butucă, butuciță ; ceaun,>ceaună, ceaunică, ceaunea ; harbuz>harbuză, harbuzoaie, harbuzoaică, harbuzoiță ; hrib>hribă, hriboaică, hribuță, hribăciță ; ravac>ravacă, răvăciță, răvăcoasă.

Uneori însă, substantivul determinant, de gen masculin, cu rol de atribut al substantivului generic feminin *(poamă)*-se alătură acestuia fără acordul de gen : *poamă ban, poamă boz, poamă bănuț, poamă harbuz, poamă ravac* etc.

Un alt procedeu de îmbogățire a lexicului viticol îl constituie *compunerea* [311]

[311] Cuvintele vor fi grupate după *criteriul morfologic* și nu după cel sintactic. Se va pleca, deci, în primul rînd, de la părțile de vorbire care intră în compunere. Rar vom apela, însă, și la criteriul sintactic, potrivit căruia compusele s-ar împărți în *sintactice* și *asintactice*, în compuse formate prin *juxtapunere* și *elipsă* (vezi în acest sens Arsène Darmesteter, *Traité de la formation des mots composés dans la langue française comparée aux autres langues romanes et au latin*, deuxième édition vue, corrigée et en partie refondue, avec une préface par Gaston

BDD-A1512 © 1971 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-27 13:13:48 UTC)

În terminologia viticolă românească compunerea este de dată recentă, făcînd parte din „perioada modernă", care începe spre sfîrșitul secolului al XVIII-lea și se continuă pînă în zilele noastre [312]

Substantivul prezintă, în cazul de față, cele mai dese forme de compunere.

Există, în mare, două categorii de compunere, clasificabile după prezența sau absența substantivului generic (de obicei *poamă*):

a. compuse care includ substantivul generic și

b. compuse care îl presupun și în care termenul de bază reprezintă numele unei varietăți.

1. Substantiv în N + substantiv în G

a. **Compuse cu substantivul generic** *(poamă* sau *strugure)*:

Poama berbecului, poama boierului, poama boului, poama burghezului, poama căprii, poama ceaunului, poama cucoanei, poama fetei, poama vacii, strugurele berbecului, strugurele caprei.

b. **Compuse fără substantivul generic:**

Capul boului, coarnele caprei, cornul vacii, ochiul vacii, ochiul burghezului, pulpa vacii, țîța caprei, țîța vacii, țîța oii.

Determinatul este un substantiv în cazul nominativ, de cele mai multe ori la singular (într-un singur exemplu el este la plural: *coarnele caprii)*, iar determinantul, un substantiv în cazul genitiv, totdeauna la singular, cu funcție de atribut al substantivului.

Aceste creații sînt prin excelență de origine populară și au ca punct de plecare o metaforă sau o comparație [313]

2. Substantiv + substantiv (ambele în nominativ—acuzativ)

Acest tip de copumnere este slab reprezentat. Ambii termeni sînt substantive comune, la numărul singular și în general de același gen: *babă-căldare, fragă-căpșună, gorgan-curcan, poamă tămîie, fată-regină, poamă măslină, poamă căldare, poamă cruce, poamă cruciuliță, poamă fetișoară.*

În rare cazuri substantivele sînt de genuri diferite: *coarnă-copac, poamă, curpen, poamă ceaun.*

De obicei, termenul al doilea este simțit ca un adjectiv mai ales cînd primul substantiv este *poamă.*

Paris. Emile Bouillon, éditeur, Paris, 1894, și *Formarea cuvintelor în limba română*, vol. I. *Compunerea.* Editura Academiei, 1970.

[312] *Formarea cuvintelor în limba română*, vol. I, p. 233.

[313] Vezi Halina Mirsca, *Unele probleme ale compunerii cuvintelor în limba română, Studii și materiale privitoare la formarea cuvintelor în limba română*, vol. I, Editura Academiei R.P.R., 1959, p. 178.

BDD-A1512 © 1971 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-27 13:13:48 UTC)

Din punct de vedere sintactic, aceste substantive juxtapuse sînt în raport de coordonare copulativă.

3. Substantiv + adjectiv

a. **Substantivul reprezintă noțiunea generică** *(poamă* **sau** *strugure)*:

poamă băşicată, poamă grasă, poamă galbenă, poamă mustoasă, poamă păsărească, poamă roşie, poamă verde, strugure băşicat, strugure gras, strugure galben, strugure untos.

b. **Substantivul reprezintă numele unei varietăți:**

braghină deasă, braghină mare, corb alb, cruce neagră, gordin gurguiat, gordin mărunt, vulpe bătută, vulpe roşie.

În majoritatea cazurilor termenul al doilea este un adjectiv propriu-zis. Uneori, cu valoare de adjectiv apare un participiu: *poamă arsă, cruce întoarsă, barghină turtită.*

De cele mai multe ori substantivul precedă adjectivul. Doar într-un exemplu *(sfînta cruce)* adjectivul precedă substantivul.

4. Substantiv provenit din adjectiv (nume de varietate) + adjectiv

alba băşicată, fetească albă, fetească neagră, fetească roz, galbena românească, grasa românească.

5. Substantiv propriu-zis (nume de varietate) sau substantiv provenit din adjectiv + articol + adjectiv

În cazuri destul de rare, cînd adjectivul stă după substantiv, între ele apare articolul demonstrativ *cel, cea: braghina cea bătută, gordinul cel mare, galbena cea sticloasă, grasa cea mare, coarna cea neagră.*

6. Substantiv + prepoziție + substantiv

a. **Primul substantiv reprezintă noțiunea generică:**

poamă de bou, poamă de cruce, poamă în cruci, poamă cu băşici, strugure de cruce.

b. **Primul substantiv reprezintă numele unei varietăți:**

tămîie de butuc, tămîie de strugure, moscă cu busuioc.

Termenii componenți sînt de obicei substantive comune la singular. Alteori, al doilea substantiv este numele de origine sau de cultură al varietății de struguri: *tămîie de Moldova, braghină de Drăgăşani.*

BDD-A1512 © 1971 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-27 13:13:48 UTC)

Din punct de vedere al raporturilor sintactice, primul substantiv are rol de determinat, iar prepoziția și al doilea substantiv formează atributul substantival prepozițional, determinant.

Există și un tip de compunere extrem de interesant în care determinatul (logic) devine determinant (gramatical): *cruce de poamă* (< *poamă de cruce*), *cruce de strugure* (< *strugure de cruce*).

7. **Substantiv (provenit din adjectivul care determină specia)+ prepoziția de+substantiv (numele localității de origine sau de cultură)**

busuioacă de Moldova, busuioacă de Bohotin, galbenă de Odobești, grasă de Cotnari, neagră de Ștefănești, roză de Huși, tămîioasă de Bohotin, tămîioasă de Moldova.

8. **Prepoziție+substantiv**

Aceste formații sînt foarte rare: *în cruci, în cruce.*

9. **Substantiv (generic) în nominativ—acuzativ+adjectiv+substantiv în genitiv**

poama albă a fetei, poama neagră a fetei, poama roșie a fetei.

10. **Substantiv (propriu-zis sau provenit din adjectiv)+adjectiv + prepoziție+substantiv (numele localității de origine sau de cultură):**

a. **Substantivul reprezintă noțiunea generică:**

poamă grasă de Cotnari, poamă galbenă de Odobești, strugure roz de Uricani.

b. **Substantivul reprezintă numele unei varietăți:**

busuioacă roșie de Bohotin, tămîioasă vînătă de Bohotin.

11. **Substantiv în nominativ—acuzativ+substantiv în genitiv+adjectiv**

a. **Substantivul reprezintă noțiunea generică:**

poama fetei albă, poama fetei galbenă, poama fetei neagră.

b. **Substantivul reprezintă numele unei varietăți:**

țîța căprii albă, țîța căprii neagră.

12. **Substantiv în nominativ—acuzativ (generic sau nume de varietate)+ substantiv în genitiv+adjectiv+prepoziție+substantiv (numele localității de origine sau cultură)**

poama fetei albă de Moldova, poama fetei neagră de Moldova, ochiul boului alb de Ștefănești, țîța căprii neagră de Bucium.

BDD-A1512 © 1971 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-27 13:13:48 UTC)

13. **Substantiv (generic sau nume de varietate)+adjectiv determinativ+adjectiv calificativ**

poamă sfîntă bătută, vulpe roșie bătută.

14. **Substantiv provenit din adjectiv+adjectiv determinativ+adjectiv calificativ**

grasă românească bătută.

15. **Substantiv+prepoziție+substantiv+adjectiv**

braghina cu bobul mare, braghina cu bobul mic, bucium de poamă galbenă.

16. **Adjectiv+adjectiv**

De obicei ambele sînt adjective propriu-zise : *alb-mărunt, alb-mic, negru-vîrtos, roz-alb, dulce-mieroasă, moale-vinoasă, neagră-rozie, roză-galbenă.*

Uneori, al doilea adjectiv provine din participiu : *alb-bătut, alb-prăjit, sfîntă-bătută, neagră-bătută, albă-bătută.*

Adjectivele pot fi de genul masculin sau feminin în funcție de substantivul subînțeles *(strugure* sau *poamă).*

17. **Numeral cardinal+substantiv**

trei struguri, patru frați.

Majoritatea acestor compuse se formează pe baza unor asocieri și comparații, iar valoarea afectivă sau expresivă este dată de termenul al doilea, care este de obicei un adjectiv.

Creațiile care numesc soiuri de struguri sînt compuse de tip metaforic, cuvinte ce rezultă din compararea obiectului pe care-l denumesc cu alt obiect.

Majoritatea acestor compuse metaforice aparțin tipurilor *substantiv+substantiv în genitiv, substantiv+adjectiv, substantiv + prepoziție + substantiv.* Substantivul este reprezentat prin cele mai multe exemple. Urmează apoi adjectivul.

De cele mai multe ori, aceste formații pot fi analizate din punct de vedere gramatical și semantic : *poamă grasă.* Adjectivul determină substantivul care reprezintă denumirea unui fruct *(poamă)* dintr-o anumită specie *(grasă).*

BDD-A1512 © 1971 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-27 13:13:48 UTC)

*

Cercetările dialectale efectuate mai ales în regiunile viticole ale Moldovei au scos la iveală eterogenitatea lexicului referitor la varietățile de struguri.

Denumirile pentru soiurile de struguri au fost date spontan, au apărut din cele mai vechi timpuri și sînt legate de primele atestări ale cultivării viței de vie pe teritoriul patriei noastre.

Inițial soiul de struguri a fost denumit luîndu-se în considerație *perioada de coacere (timpurie, tîrzie), culoarea* strugurilor *(roșu, galben, alb), mărimea acestora (mare, mic), calitatea* lor, *(bun, rău).*

Apoi, sfera acestor numiri generale se lărgește și apar nume speciale, majoritatea dintre ele fiind rezultatul unor analogii cu valoare de metaforă sau cuvinte care au la bază criteriile semnalate mai sus *(vulpe, grasă, fetească* etc.). Tratatele din viticultură vor înregistra o parte dintre aceste denumiri, specialiștii vor crea termeni noi și, cu timpul, în graiurile populare vor apărea toate aceste cuvinte care, datorită perioadei lor de formare, sînt considerate ca cele mai vechi denumiri pentru soiuri de struguri.

Graiurile populare din Moldova au păstrat în cea mai mare parte pînă astăzi denumirile pentru soiurile vechi românești (numele de bază sau diverse variante fonetice), chiar dacă varietatea respectivă nu se mai cultivă astăzi pe terenuri întinse. În cazul în care cuvîntul de bază nu este cunoscut se întrebuințează sinonimul acestuia sau se apelează la creații proprii, care evidențiază caracteristicile varietății respective. Unii termeni au apărut în graiurile din Moldova pe cale cultă (datorită tratatelor de agricultură sau inginerilor agronomi din centrele viticole). Este cazul cuvintelor *bășicată, berbecel, cîmpoșie,* care denumesc soiuri de struguri răspîndite în Muntenia sau Oltenia.

Interesant este faptul că în cadrul denumirilor pentru soiurile de struguri vechi românești, sinonimia este foarte bogată și variată. Iată, de exemplu, sinonimele pentru varietatea *ochiul boului: boierească, bouleană, bouleanca, capul boului, gărgăunariță, gîrgîratică, gîrgîriță, ochiul burghezului, ochiul vacii, poama boierului, poama burghezului, poama boului, poamă boierească, poamă gîrgîriță, văratică.*

În formarea termenilor care denumesc soiuri de struguri vechi a stat la bază nu numai un procedeu semantic, datorită căruia denumirile sînt rezultatul unor analogii (deci cu valoare de metaforă), ci și unul formal, în care predomină formațiile determinat + determinant. Potrivit acestuia din urmă asistăm, de obicei, la formarea unor noi denumiri prin alăturarea unui adjectiv (care arată *culoarea, mărimea* sau *calitatea* strugurilor) la numele soiului de bază (de obicei substantiv : *bășicată neagră, braghină acră, crîmpoșie mare)* sau la alipirea a două substantive, dintre care primul este numele principal al varietății *(gorgan-curcan).* Alteori, termenului general, devenit metaforă, i se adaugă un determinant cu aceeași funcție ca în primul caz *(vulpe albă, păsărească dulce),* sau

BDD-A1512 © 1971 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-27 13:13:48 UTC)

termenul metaforic apare fără determinant *(păsărească, cruciuliță, curpen)*. Aceste creații au o stabilitate relativă și sînt proprii zonelor neviticole.

Ca și cuvintele care denumesc soiuri de struguri vechi românești, termenii folosiți pentru a numi hibrizii și varietățile recent apărute sînt creații pe terenul limbii române, de obicei adjective care arată culoarea, mărimea, așezarea bobițelor pe ciorchini, calitatea sau aspectul exterior al strugurilor. În toată Moldova vom întîlni, de aceea, denumiri ca : *apoasă, brumată, negruță, roză, strălucită, vălătucă* etc.

Tot în cadrul acestor denumiri, mulți termeni s-au format datorită asemănărilor ce există între struguri și diverse fructe. În cazul acesta s-a ținut cont de culoarea, mărimea sau gustul respectivelor fructe, caracteristici similare acelorași calități proprii strugurilor. Aproape fiecare fruct are corespondentul său căruia i se adaugă substantivul generic *poamă*, pentru a se evita confuziile dintre varietățile de struguri și fructe.

Alteori, strugurii iau numele unor soiuri de fructe, ale unor copaci sau ale unor plante.

De cele mai multe ori, numele este dat la început viței de vie *(oloagă, ploapă, copacă)*, pentru ca apoi cuvîntul să definească varietatea de struguri și rar denumirea vine de la numele dat inițial vinului *(sifon, sifoancă, țîșpoagă)*.

Din punct de vedere geografic, termenii pot fi grupați în trei mari categorii :

1. Termeni cu arii mari de răspîndire, întîlniți în toată Moldova, cuvinte care se referă la *culoarea, mărimea* sau *calitatea* strugurilor.

2. Cuvinte cu arii mici de răspîndire. În Moldova pot fi distinse patru astfel de arii :

a. Zona Cotnari, unde sînt răspîndiți termenii *grasă* și *fetească*.

b. Zona Huși : *zghihară* (cu toate variantele fonetice).

c. Zona Ștefănești-Trușești : *armașă, iordană*.

d. Zona Nicorești-Odobești : *galbena*.

Aceste cuvinte denumesc numai soiuri de struguri vechi românești.

3. Termeni care nu formează arii importante, cuvinte rezultate din analogii cu obiecte cunoscute : *poamă ceaună, poamă gălușcă* etc.

Trebuie menționat faptul că foarte multe cuvinte din lexicul curent au pătruns în terminologia viticolă cu același gen, sufix etc., avînd doar rolul de a denumi o nouă noțiune : *vulpe, țuguiată*, dintre cuvintele vechi ; sau *sifon, modernă*, dintre neologisme. Din punct de vedere al formei, ele rămîn neschimbate.

De asemenea, unul și același adjectiv sau substantiv poate fi masculin sau feminin, după cum se acordă cu elementul generic *strugure* sau *poamă*. O statistică făcută demonstrează că peste 90% din denumirile pentru soiuri de struguri din Moldova se formează cu noțiunea subînțeleasă *poamă*.

BDD-A1512 © 1971 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-27 13:13:48 UTC)

Elementele originale pe care ni le oferă lexicul viticol sînt legate de sufixele masculine (+*strugure)* și feminine (+*poamă),* de moțiune (+*poamă)* și de diverse forme de compunere.

Trebuie făcută observația că în lexicul viticol s-au conservat unele cuvinte pe cale de dispariție în limba comună *(crască, malagă, mușat),* au o frecvență foarte mare unele adjective, în special de origine turcă *(abac, abraș, balaban, cîrmîz* etc.) și se întîlnesc denumiri pentru soiuri de struguri considerate dispărute *(armaș, iordană, ovis).*

De asemenea, se întîlnesc o serie de cuvinte intrate în limbă de la popoarele vecine, termeni care denumesc acolo, în general, fructe. Interesant este faptul că acești termeni în limba română numesc numai soiuri de struguri și nu circulă cu sensul pe care-l au în limba de origine : (poamă) *silvă* (<ucr. *sliva* „prună"), (poamă) *aivá* (<ucr. *aiva* „gutuie") etc.

În fine, trebuie să amintim că o bună parte din materialul lexical al acestei lucrări nu este înregistrat în nici un dicționar al limbii române sau de vreo lucrare de specialitate și că multe cuvinte răspîndite în alte provincii se întîlnesc și în Moldova.

SIGLE ȘI ABREVIERI

ALEXI, W = Teodor Alexi, *Rumänisch-deutsches Wörterbuch*, 1906.

AT = P. S. Aurelianu, *Tera nostra. Schițe economice asupra României*, București, Typografia laboratorilor români, 1875.

BA = Ioan Brezoianu, *Curs elementar de agricultură și de economie rurală.* Tradus de... III. *Arbori și arbuști,* București, 1850.

BF = Dr. D. Brandza, *Prodromul florei române sau enumerațiunea plantelor pînă astăzi cunoscute în Moldova și Valachia,* București, Tipografia Academiei Române, 1879—1883.

BL = George Baronzi, *Opere complete,* vol. I : *Limba română tradițiunile ei,* Galați, 1872.

BLB = Dr. D. Brandza, *Limba botanică a țăranului român,* „Columna lui Traian", noua serie, anul al III-lea, 1882, nr. 1, 2, 3, 4—5, 7—9.

BM = Al. Borza, *Material pentru vocabularul botanic al limbii române. Grădini țărănești din Banat,* DR, I, 1921, p. 359—360.

BT = V. S. Brezeanu, *Tratat de viticultură,* București, 1906.

BV = Ing. agr. D. Bernaz, *Varietățile viței de vie proprii podgoriilor românești,* București, 1935.

CA = Gherasim Constantinescu, *Ampelografia,* Editura agrosilvică de stat, București, 1958.

CADE = *Dicționarul enciclopedic ilustrat „Cartea românească",* Partea I, *Dicționarul limbii române din trecut și de astăzi* de I.—A. Candrea, București, 1931.

CDDE = I.—A. Candrea, Ov. Densusianu, *Dicționarul etimologic al limbii române. Elemente latine,* București, 1914.

BDD-A1512 © 1971 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-27 13:13:48 UTC)

CG	=	G. F. Ciaușanu, *Glosar de cuvinte din județul Vîlcea*, București, 1931.
CH	=	Nicolae Constantinov, *Problema hibrizilor producători direcți în România*, Imprimeria națională, București, 1932.
CIHAC	=	A. de Cihac, *Dictionnaire d'étymologie daco-romane*, vol. I—II, București, 1870—1879.
COSTINESCU	=	Ion Costinescu, *Vocabular româno-francesu*, București, 1870.
CV	=	„Cum vorbim" (București), I, 1949 și urm.
DA	=	*Dicționarul limbii române*, publicat de Academia Română, București, 1913 și urm.
DAMÉ	=	Frédéric Damé, *Incercare de terminologie poporană română*, București, Stabilimentul grafic I. V. Socec, 1898.
DD	=	V. Drăghici, *Doctorul și iconomul casnic sau Rețeți pentru tot soiul de boali omenești*, Iași, Tipografia lui Adolf Bermann, Podul Vechi, 1858.
DDRF	=	Frédéric Damé, *Nouveau dictionnaire roumain-français* (vol. I—IV), Bucarest, Imprimerie de l'état, 1893—1895.
DG	=	Constantin C. Diculescu, *Die Gepiden*, I, Leipzig, 1922.
DLR	=	*Dicționarul limbii române*, publicat de Academia R. S. România, 1966 și urm.
DM	=	*Dicționarul limbii române moderne*, București, 1958.
DS	=	Ch. D. Druțu, *Studiu asupra viticulturii și vinurilor din România*, București, 1900.
DSM	=	V. Dvornic, *Strugurii de masă*, București, 1962.
DU	=	Lazăr Șăineanu, *Dicționar universal al limbii române*, București, 1925.
DV	=	Ch. D. Druțu, *Manual de viticultură și tratamentul rațional al vinului*, București, 1893.
ECONOMIA	=	*Povățuire cătră Economia de cîmp, pentru folosul școalelor românești, celor din Țara Ungurească și din părțile ei împreunate*, Buda, 1806.
EV	=	I. P. Eliade, *Cultura vielor în România și vinificațiunea*, Ploiești, Noua tipografie Ioan G. Costescu, 1874.
FDA, II	=	Leon Filipescu, *Dascălul agronomiei sau mînoducătorul practic în toate ramurile economiei*, Partea a II-a, Iași, Institutul Albinei, 1844.
GA	=	H. Goethe, *Ampelographie*, Berlin, 1887.
GLOSAR OL	=	*Glosar dialectal Oltenia*, Editura Academiei R.S. România, București, 1967.
GLOSAR REG	=	V. Arvinte, D. Ursu, M. Bordeianu, *Glosar regional*, [București], Editura Academiei Republicii Populare Române [1961].
GO	=	Constantin C. Giurescu, *Istoria podgoriei Odobeștilor*, Editura Academiei R. S. România, București, 1969.
GV	=	Daniil D. Graur, *Cultura viei, manuarea vinului, morburile și vindecarea lor*, Victoria, Institut tipografic și de editură în Șimleu, 1912.
HEM	=	B. Petriceicu Hasdeu, *Etimologicum Magnum Romaniae. Dicționarul limbei istorice și poporane a românilor*. Tomul I—III, București, Stabilimentul grafic Socec și Teclu, 1887—1893.
HV	=	B. P. Hasdeu, *Originea viniculturii la români*, „Columna lui Traian", V, 1874, 4, p. 89—95.
IC	=	Ioan Ionescu, *Calendar pentru bunul gospodar*, Iași, Cantora Foaiei sătești, 1845.

BDD-A1512 © 1971 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-27 13:13:48 UTC)

IM = Ion Ionescu, *Agricultura română din județul Mehedinți*. București, Imprimeria statului, 1868.

IP = Ion Ionescu, *Agricultura română din județul Putna*, București, Imprimeria statului, 1869.

JO = Gligore M. Jipescu, *Opincaru, cum este și cum trebuie să hie săteanu. Scriere-n limba țăranului muntean*, București, 1881.

L = I. C. Teodoresco et Gh. Constantinesco-Ismail, *L'étude des fleurs et du pollen chez les principales variétés roumaines de vigne*, Imprimeria națională, București, 1939.

LC = Constantin C. Leonte, *Carte instructivă pentru viticultura practică*, Focșani, Tipografia „Putna", 1912.

LM = D. Litinski, *Manual de agronomie practică pentru Moldova*, Tipografia „Buciumul român", Iași, 1853.

LR = „Limba română" (București), 1952 și urm.

MC = Vasile S. Moga, *Cultura viei și fabricarea vinului*, București, 1908.

NI = G. N. Nicolcano, *Introduction à l'ampélographie roumaine*, Bucarest, 1900.

PI = Tudor Pamfile, *Industria casnică la români. Trecutul și starea ei de astăzi. Contribuțiuni de artă și tehnică populară*, București, Tipografia „Cooperativa", 1910.

PM = I. Penescu, *Manual de economie casnică sau datoriile morale și materiale ale stăpînei de casă*, București, Tipografia lui Anton Pann, 1846.

PP = Zach. C. Panțu, *Plantele cunoscute de poporul român. Vocabular botanic cuprinzînd numirile române, franceze, germane și științifice*, ediția a II-a, București, Editura Casa școalelor, 1929.

PV = Dr. Ilie Pisovschi, *Via și vinul în România*, Iași, 1914.

SCRIBAN, D = August Scriban, *Dicționaru limbii românești*, Iași, 1939.

ȘI = Lazăr Șăineanu, *Influența orientală asupra limbii și culturii române*, I—II$_1$, București, 1900.

ȘV = Dr. Corneliu Șumuleanu, *Asupra vinurilor din Moldova*, Iași, Tipografia „Dacia", [1903].

TDRG = Dr. H. Tiktin, *Rumänisch-deutsches Wörterbuch* [Band I—III], Bukarest, Staatsdruckerei, 1903—1924.

TS = I. C. Teodorescu, *Cele mai recomandabile specii și varietăți de vițe pentru România*, Analele grafice Socec, București, 1930.

TV = I. C. Teodorescu, *Viticultura*, Tiparul „Cartea românească", București.

VG = V. Vîrcol, *Graiul din Vîlcea*, București, 1910.

VIN = V. Cîrnu—Munteanu și Corneliu Roman, *Vinurile României. Studiu economic și chimic*, București, Institutul de arte grafice „Eminescu", 1900.

BDD-A1512 © 1971 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-27 13:13:48 UTC)

LISTA LOCALITĂȚILOR ANCHETATE [314]

A = Andrieșeni, Iași
Ad = Ardeluța, Tarcău, Neamț *
Ag = Agafton, Curtești, Botoșani *
AIC = Alexandru Ioan Cuza, Iași
Al = Albești, Botoșani
Am = Armășeni, Băcești, Vaslui
Ap = Agapia, Neamț *
Ar = Aroneanu, Iași
Av = Avrămeni, Botoșani
AV = Adjudul-Vechi, Vrancea *
Ax = Alexești, Ipatele, Iași *
B = Boroșești, Scînteia, Iași
Ba = Bahlui, Cotnari, Iași
Baj = Bajura, Darabani, Botoșani *
Bă = Băcești, Vaslui
Băb = Băbiceni, Durnești, Botoșani *
Băc = Bălușești, Icușești, Neamț
Băd = Bădeni, Scobinți, Iași
Băi = Băicenî, Cucuteni, Iași
Băl = Bălteni, Vaslui
Băn = Băneasca, Galați *
Bc = Balcani, Bacău *
Bd = Budăi, Podul-Iloaiei, Iași
BD = Bursuc-Deal, Lespezi, Iași
Bdn = Budeni, Dolhasca, Suceava *
Be = Blebea, Tg. Neamț, Neamț *
Bec = Belcești, Iași
Bel = Belcești, Ivești, Vaslui
Ber = Berești, Galați
Bez = Berzunți, Bacău *
Bg = Blăgești, Pașcani, Iași *
Bgd = Bogdana, Ștefan cel Mare, Bacău *
Bge = Blăgești, Vaslui *
Bgi = Berezlogi, Siretel, Iași *
Bh = Buhalnița, Cepleniță, Iași
Bi = Bistrița, Viișoara, Neamț *
Bil = Bilierti, Suraia, Vrancea *
Bî = Bîcu, Ipatele, Iași *
Bîr = Bîrești, Vrancea *
Bîrl = Bîrlești, Erbiceni, Iași
Bîrn = Bîrnova, Iași
Bîz = Bîrzești, Ștefan cel Mare, Vaslui *
Bj = Bojila, Mădîrjac, Iași
BJ = Bozienii de Jos, Dulcești, Neamț *
Bl = Bălteni, Probota, Iași
Bla = Blaga, Dealul Morii, Bacău
Blț = Bălțătești, Neamț
Bm = Bucium, Iași
Bn = Banu, Dumești, Iași
Bni = Bourenî, Motca, Neamț *
Bo = Bogdănești, Horlești, Iași
Boc = Brodoc, Vaslui *
Bod = Bodești, Scînteia, Iași
Bog = Bogdana, Vaslui
Bogd = Bogdănești, Suceava *
Boh = Bohotin, Răducăneni, Iași
Bol = Bolotești, Vrancea
Bor = Borzești, Ungureni, Botoșani
Bos = Borosoaia, Plugari, Iași
Bot = Botești, Horodniceni, Suceava *
Boz = Bozieni, Dulcești, Neamț *
Br = Brateș, Tarcău, Neamț *
Bră = Brăhășești, Galați *
Brd = Borodești, Tutova, Vaslui *
Bre = Brehuești, Vlădeni, Botoșani *
Bri = Tahnari, Vaslui *
Brl = Burlești, Unțeni, Botoșani *
Brs = Brăești, Iași
Brt = Brătești, Stolniceni-Prăjescu, Iași *
BS = Blaga de Sus, Schitu-Duca, Iași
Bs = Bosia, Iași
Bsa = Bereasa, Dănești, Vaslui
Bș = Balș, Tg. Frumos, Iași
Bt = Bîtcani, Nicorești, Vrancea
Bta = Butea, Iași
Bț = Bălțați, Iași
Bța = Bogdănița, Vaslui
Bu = Buruienești, Bivolari, Iași *
Bud = Budești, Mogoșești, Iași
Buh = Buhăești, Vulturești, Vaslui
Bur = Burla, Volovăț, Suceava *
But = Butnărești, Secuenî, Neamț *
Bv = Bivolari, Iași
BV = Bălteni Vale, Bălteni, Vaslui
Bz = Buznea, Tg. Frumos, Iași
Bzu = Breazu, Rediu, Iași
C = Ciurchi, oraș Iași
Ca = Casin, Bacău
Că = Crăești, Neamț *
Căl = Călimănești, Mărășești, Vrancea *
Căp = Căpotești, Huruiești, Bacău *
Căz = Căzănești, Negrești, Vaslui *
Cc = Coropceni, Ciortești, Iași
CC = Coarnele Caprei, Iași
Cd = Cudalbi, Galați
Ce = Crasnaleuca, Coțușca, Botoșani
Cep = Cepleniță, Iași
Cf = Cotofănești, Bacău
Cft = Chiroftei, Mastacani, Galați *
Cg = Cogeasca, Letcani, Iași

[314] După fiecare abreviere urmează localitatea (cînd sînt două nume, primul reprezintă satul, al doilea comuna; cînd este un singur nume el reprezintă comuna) și județul.

BDD-A1512 © 1971 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-27 13:13:48 UTC)

Cga = Curagău, Comarna, Iași
Ch = Ciohorăști, Miroslăvești, Iași
Che = Chetrești, Bălteni, Vaslui *
Chi = Chilia, Ivănești, Vaslui
Ci = Ciurea, Iași
Cib = Ciurbești, Miroslava, Iași
Cic = Ciocani, Perieni, Vaslui *
Cio = Ciocîrlești, Scînteia, Iași
Cir = Cireșeni, Cotnari, Iași
Cî = Cîrlești, Rebricea, Vaslui
Cîg = Cîrlig, Popricani, Iași
Cîn = Cîndești, Mihăileni, Botoșani
Cj = Cîrjoaia, Cotnari, Iași
CJ = Crucea de Jos, Panciu, Vrancea *
Cl = Călărași, Botoșani
Cm = Comarna, Iași
CM = Coasta Măgurii, Tg. Frumos, Iași
Cn = Corni, Botoșani
Co = Corodești, Ghergheşti, Vaslui *
Cop = Copălău, Botoșani
Cor = Cordun, Flămînzi, Botoșani
Cord = Cordăreni, Botoșani
Corl = Corlăteni, Botoșani
Cos = Costești, Vaslui
Cot = Cotic, Todirești, Vaslui
Coz = Cozmești, Stolnicenii Prăjescu, Iași
Cp = Cîmpeni, Prăjeni, Botoșani
Cr = Crivești, Vînătorii, Iași *
Crd = Cordun, Roman, Neamț *
Cri = Crivești, Strunga, Iași
Crs = Cristești, Botoșani
Crt = Ciortești, Iași
Cru = Crucea, Lungani, Iași
Cs = Costuleni, Iași
CS = Crucea de Sus, Panciu, Vrancea *
Cst = Costești, Tg. Frumos, Iași
Cș = Curtești, Botoșani
Cșt = Cornești, Miroslava, Iași
Cști = Cristinești, Botoșani
Ct = Cotnari, Iași
Cti = Cristești, Iași
Cț = Cănțălărești, Ștefan cel Mare, Vaslui
Cu = Cursești, Pungești, Vaslui
Cuc = Cucuteni, Durnești, Botoșani *
Cut = Cucuteni, Letcani, Iași
Cuț = Cucuieți, Solonț, Bacău *
Cv = Covasna, Costuleni, Iași
CV = Cuza Vodă, Ipatele, Iași *
CVd = Cuza Vodă, Viișoara, Botoșani
Cz = Cuzlău, Păltiniș, Botoșani
CzV = Cuza Vodă, Unțeni, Botoșani
Czm = Cozmești, Iași
D = Deleni, Iași
Da = Dagîța, Iași
Dă = Dănești, Vaslui
Db = Dumbrava, Ciurea, Iași
Dbr = Dumbrava, Panciu, Vrancea *
Dc = Dobîrceni, Botoșani *
Dd = Duda, Duda-Epureni, Vaslui
De = Dulcești, Neamț *
Dg = Drăgești, Todirești, Vaslui *
Dga = Dragalina, Hlipiceni, Botoșani
Dh = Dimăcheni, Corlăteni, Botoșani
Dî = Dîngeni, Botoșani
Dl = Dolhești, Iași
Dm = Dumești, Iași
DM = Dolheștii Mari, Dolhești, Suceava **
Do = Dorobanț, Aroneanu, Iași
Dr = Drăgușeni, Șcheia, Iași
Dra = Dragomir, Berzunți, Bacău *
Dri = Drislea, Trușești, Botoșani
Ds = Dersca, Botoșani
Dș = Drăgușeni, Botoșani
Dț = Dobrovăț, Iași
Du = Dumești, Vaslui
Dum = Dumbrăveni, Suceava
Dv = Dumbrava, Lespezi, Iași
DV = Dumeștii Vechi, Dumești, Vaslui
E = Erbiceni, Iași
Ep = Epureni, Movileni, Iași
Er = Epureni, Duda-Epureni, Vaslui
F = Focuri, Iași
Fă = Fărcășeni, Strunga, Iași *
Fe = Fedeleșeni, Strunga, Iași *
Fg = Frenciugi, Șcheia, Iași
Fî = Fîntînele, Focuri, Iași
Fl = Flămînzi, Botoșani
Fm = Frumușița, Galați
Fn = Fîntînele, Andrieșeni, Iași
Fo = Foltești, Galați *
Fr = Frumoasa, Balcani, Bacău *
Fru = Fruntișeni, Vaslui
Fs = Frăsuleni, Victoria, Iași
Fș = Florești, Cîmpineanca, Vrancea
Ft = Făget, Cotnari, Iași
Fu = Furceni, Galați
G = Gîrbești, Țibana, Iași
Ga = Gropnița, Iași
Gă = Gănești, Tg. Frumos, Iași
Gb = Gorbănești, Botoșani
GB = Gura Bohotin, Gorban, Iași
GBî = Gura Bîdiliții, Vînătorii, Iași *
Gc = Gîrceni, Vaslui *
Gh = Ghidigeni, Galați *
Gi = Giurgești, Tg. Frumos, Iași
Gî = Gîrcina, Neamț
Gîr = Gîrbovăț, Ghidigeni, Galați *
Gj = Grajduri, Iași
Gl = Glodeni, Negrești, Vaslui *
GM = Gîrbeștii Mari, Țibana, Iași
Gn = Gorban, Iași
Go = Golăești, Iași
Gr = Grieșți, Țibănești, Iași
Gri = Grivița, Cordăreni, Botoșani *

BDD-A1512 © 1971 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-27 13:13:48 UTC)

Gs = Gioseni, Tamaș, Bacău
Gș = Goești, Lungani, Iași
Gt = Grozești, Iași
Gț = Gîrbulești, Pîngărați, Neamț
Gu = Guranda, Durnești, Botoșani*
Gv = Glăvănești, Andrieșeni, Iași
GV = Gura Văii, Bacău
Gz = Grumăzești, Neamț
H = Hlusi, Vaslui
Ha = Hodora, Cotnari, Iași
Hă = Hănești, Adîncata, Suceava *
Hb = Hăbășești, Strunga, Iași *
Hc = Hrișcani, Vlădeni, Botoșani *
Hce = Horodniceni, Suceava *
Hd = Hadîmbu, Mogoșești, Iași
Hi = Hilița, Costuleni, Iași
Hî = Hîrlău, Iași
Hîr = Hîndrești, Oțeleni, Iași *
Hj = Hîrja, Bacău
Hl = Hălceni, Șipote, Iași
Hli = Hlipiceni, Botoșani
Hm = Humulești, Neamț *
Hn = Hlincea, Ciurea, Iași
Ho = Horlești, Rediu, Iași
Hol = Holboca, Iași
Hp = Hîrtoape, Vînătorii, Iași *
Hr = Huruiești, Bacău *
Hs = Hoisești, Dumești, Iași
Hș = Horodiștea, Păltiniș, Botoșani
Ht = Horodiștea, Cotnari, Iași
Hț = Huțani, Vlădeni, Botoșani
Hu = Hudești, Botoșani
Hv = Hîrșova, Delești, Vaslui
I = Ilișeni, Santa Mare, Botoșani
Ia = Iacsa, Neamț
Ib = Iacobeni, Dîngeni, Botoșani *
Ic = Icușeni, Victoria, Iași
Il = Ipatele, Iași
In = Ibănești, Botoșani
IN = Ion Neculce, Tg. Frumos, Iași
Io = Iorcani, Tătărași, Iași
Ip = Ipotești, M. Eminescu, Botoșani
Is = Isupeni, Cotnari, Iași
Iș = Ionășeni, Trușești, Botoșani
Iv = Ivești, Vaslui *
Ivș = Ivești, Galați
Iz = Izvoare, Suharău, Botoșani *
J = Jigălia, Șuletea, Vaslui *
L = Liești, Galați
Lc = Lunca, Pașcani, Iași *
LC = Lunca Cetățuii, Ciurea, Iași
Ld = Ludași, Balcani, Bacău *
LD = Lunca Dochiei, Urechești, Bacău
Le = Leorda, Botoșani
Lg = Lungani, Iași
Lh = Lehnești, Ripiceni, Botoșani
Li = Lipova, Bacău *
LJ = Larga-Jijia, Movileni, Iași
Lo = Lozna, Dersca, Botoșani
Lm = Lișmănița, Darabani, Botoșani
Lp = Lupești, Măluștcni, Vaslui
Lr = Lupăria, Cotnari, Iași
Lș = Lișna, Suharău, Botoșani *
Lt = Liteni, Belcești, Iași
Lț = Lețcani, Iași
Lu = Lupăria, Prăjeni, Botoșani
Lum = Luminiș, Piatra Șoimului, Neamț
Lv = Liveni, Manoleasa, Botoșani
Lz = Laza, Vaslui
M = Mircești, Iași
Ma = Mănoaia, Costișa, Neamț *
Mar = Marginea, Suceava
Mă = Mălăcști, Vutcani, Vaslui
Măd = Mădîrjești, Bălțați, Iași
Măs = Măstăcani, Galați
Mc = Măcărești, Prisecani, Iași
MC = Miron Costin, Vlăsinești, Botoșani
Md = Mădîrjac, Iași *
DM = Mînăstirea Doamnei, Curtești Botoșani *
Me = Mera, Vrancea
Mg = Mogoșești, Iași
MG = Moara Grecilor, Vaslui *
Mh = Mihălășeni, Botoșani *
Mi = Mitoc, Botoșani *
Mic = Miclăușeni, Butea, Iași *
Mih = Mihăileni, Botoșani
Mil = Mileanca, Botoșani
Mio = Miorcani, Rădăuți-Prut, Botoșani
Mî = Mînăstireni, Unțeni, Botoșani
Mîn = Mînăstioara, Siret, Suceava
Mj = Mînjești, Mogoșești, Iași
Ml = Milosu, Lipova, Bacău *
Mn = Munteni, Belcești, Iași
Mnd = Mîndrești, Vlădeni, Botoșani *
Mo = Movileni, Șendreni, Galați *
Mov = Movileni, Larga Jijia, Iași
Mr = Mirosloveşti, Iași
MR = Movila Ruptă, Ripiceni, Botoșani
Mrs = Miroslava, Iași
MS = Muntenii de Sus, Tanacu, Vaslui
Ms = Mironeasa, Iași
Mș = Mosna, Iași
Mt = Matca, Galați
Mț = Moțca, Iași *
Mv = Movileni, Helcșteni, Iași
MV = Mircestii Vechi, Vînători, Vrancea
Mx = Maxut, Deleni, Iași
Mz = Modruzeni, Mărășești, Vrancea
N = Nicșeni, Botoșani
NB = Nicolae Bălcescu, Botoșani
Ni = Nicorești, Galați
Nm = Nămoloasa, Galați *

BDD-A1512 © 1971 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-27 13:13:48 UTC)

O = Osoi, Comarna, Iași
Oa = Oanțu, Pîngărați, Neamț *
Ob = Oboroceni, Heleșteni, Iași
Oc = Oancea, Galați *
Od = Odobești, Vrancea
Of = Oroftiana, Suharău, Botoșani
Oh = Ocheni, Huruiești, Bacău *
OM = Odaia Manolache, Vînători, Galați
On = Onești, Plugari, Iași
Or = Orbeni, Bacău
Os = Osoi, Sinești, Iași
Oș = Oșești, Vaslui
Oț = Oțeleni, Iași
P = Popești, Iași
Pa = Pralea, Căiuți, Bacău
Pă = Păltiniș, Botoșani
Păș = Păușești, Dumești, Iași
Pău = Păunești, Vrancea
Pb = Probota, Iași
Pc = Pocreaca, Schitu-Duca, Iași
PC = Pîngărați Castel, Pîngărați, Neamț
Pd = Pădureni, Șendriceni, Botoșani
Pe = Perieni, Probota, Iași
Pet = Petricani, Neamț *
Pg = Pogorăști, Răuseni, Botoșani *
Ph = Pîhnești, Vaslui
Pi = Pietrosu, Tătărași, Iași *
Pin = Poiana, Negrești, Vaslui *
Pî = Pîngărați, Neamț *
Pîr = Pîrcovaci, Hîrlău, Iași
Pi = Pietrosu, Tătărași, Iași *
PL = Piciorul Lupului, Ciurea, Iași
PM = Poiana Mărului, Cepleniță, Iași
Pn = Poeni, Schitu-Duca, Iași
Po = Poenești, Vaslui
Pod = Podoleni, Neamț
Poi = Poiana, Dulcești, Neamț *
Pop = Popricani, Iași
Pp = Prelipca, Salcea, Suceava *
Pr = Prisecani, Iași
Prg = Pipirig, Neamț
Ps = Piscu, Galați
Pș = Pașcani, Iași
PȘ = Podu Șchiopului, Nistorești, Vrancea *
Pt = Petrești, Golăești, Iași
Ptr = Petrești, Pîncești, Bacău
Pț = Parpanița, Negrești, Vaslui *
Pu = Plugari, Iași
Pun = Păun, Bîrnova, Iași
R = Ruginoasa, Iași
Ră = Răchiți, Botoșani
Răd = Răducăneni, Iași
Rc = Răcoasa, Vrancea *
RC = Rateșul Cuzei, Rebricea, Vaslui
Rd = Rădeni, Trifești, Iași
Re = Rediu, Răuseni, Botoșani *
Red = Rediu, Iași
Rf = Rafaila, Todirești, Vaslui
Rg = Ruginoasa, Dulcești, Neamț
Ri = Ruși, Dobrovăț, Iași
Rm = Românești, Botoșani
Rn = Runcu, Țibana, Iași *
RN = Rusenii Noi, Holboca, Iași
Ro = Roșiori, Dulcești, Neamț *
Roș = Roșcani, Băneasa, Galați *
Rp = Ripiceni, Botoșani
RP = Rădăuți Prut, Botoșani
Rs = Răuseni, Botoșani
Rș = Roșcani, Trifești, Iași
Rșc = Rășcani, Șuletea, Vaslui *
Ru = Rediu, Vaslui *
Rz = Războieni, Tg. Frumos, Iași
S = Scînteia, Iași
Sa = Sarata, Solonț, Bacău *
Sal = Salcea, Suceava *
Să = Sălăgeni, Dumbrăveni, Suceava *
Sb = Scobinți, Iași
Sc = Sculeni, Victoria, Iași
Sco = Scorțeni, Bacău
Sch = Schineni, Murgeni, Vaslui *
Sd = Sodomeni, Pașcani, Iași *
Sdv = Sadova, Suceava
Sf = Sofronești, Todirești, Vaslui *
Sh = Suhulet, Tansa, Iași
Si = Sirețel, Iași
Sir = Siretu, Mărășești, Vrancea *
Sî = Stînca, Victoria, Iași
Sîr = Sîrbi, Vlăsinești, Botoșani
Sj = Stejaru, Pungești, Vaslui
Sl = Slobozia, Ciurea, Iași
Slo = Slobozia, Urechești, Bacău *
Sm = Smulți, Galați *
SM = Santa Mare, Botoșani
Sn = Sinești, Iași
SN = Satu Nou, Schitu-Duca, Iași
So = Soloneț, Bivolari, Iași
Sor = Soroceni, Unțeni, Botoșani
Sp = Spineni, Andricșeni, Iași
SP = Stolniceni-Prăjescu, Iași
Spr = Sprinceana, Erbiceni, Iași
Sr = Sîrbi, Podu Turcului, Bacău
Src = Sîrca, Bălțați, Iași
Ss = Stroiești, Todirești, Iași
Sș = Stornești, Sinești, Iași *
St = Strunga, Iași
Stă = Stănilești, Vaslui
Stl = Stolniceni, Răuseni, Botoșani *
Sto = Stoicani, Folțești, Galați *
Str = Străoane, Vrancea
Șt = Solonț, Bacău *
Su = Sulița, Botoșani
Suh = Suharău, Botoșani
Sur = Suraia, Vrancea *
Sv = Soveja, Vrancea

BDD-A1512 © 1971 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-27 13:13:48 UTC)

Sz=Slobozia, Schitu-Duca, Iași
Sza=Slobozia, Păltiniș, Botoșani
Ș=Șcheia, Iași
Șb=Șerbești, Săucești, Bacău
Șd=Șendreni, Galați *
Șe=Șendreni, Victoria, Iași *
Șg=Șorogari, Aroneanu, Iași
Șl=Șuletea, Vaslui *
ȘM=Ștefan cel Mare, Bacău *
Șp=Șipote, Iași
Șș=Șișcani, Adjud, Vrancea *
Șt=Ștefănești, Botoșani
ȘV=Șerbeștii Vechi, Șendreni, Galați *
T=Tansa, Iași
Ta=Tatomirești, Rebricea, Vaslui
Tan=Tanacu, Vaslui
Tă=Tătărași, Iași
Tăl=Tălpigi, Ghidigeni, Galați *
Tău=Tăutești, Rediu, Iași
Tb=Tabăra, Bivolari, Iași
Tc=Tarcău, Neamț
Td=Todirel, Bîrnova, Iași
Tf=Trifești, Iași
TF=Tîrgu Frumos, Iași
Tî=Tîrpești, Neamț *
Tl=Toflea, Brăhășești, Galați *
Tn=Traian, Zănești, Neamț *
To=Totoicești, Erbiceni, Iași
Tod=Todireni, Botoșani
Tom=Tomești, Iași
Tot=Todirești, Vaslui
Tp=Topoliță, Grumezești, Neamț
Tr=Traian, Bivolari, Iași *
Tru=Trușești, Botoșani
Ts=Tansa, Belcești, Iași
Tș=Topești, Bîrsești, Vrancea *
Tt=Toporăști, Pungești, Vaslui *
Tț=Tupilați, Neamț *
Tu=Tudora, Botoșani
Tz=Tazlău, Neamț
Ț=Țuțora, Iași
Țb=Țibănești, Neamț
Țg=Țigănași, Iași
Țn=Țibana, Iași *
U=Umbrărești, Galați
Uc=Uricani, Miroslava, Iași
Ud=Uda, Tătărași, Iași *
Ug=Ungheni, Bosia, Iași
Ul=Ulmi, Belcești, Iași
Un=Ungureni, Botoșani
Uni=Unirea, Odobești, Vrancea *
Ur=Urechești, Bacău *
Us=Ursoaia, Românești, Iași
Uț=Unțeni, Botoșani
V=Voinești, Iași
Va=Vaduri, Viișoara, Neamț
VA=Valea Adîncă, Miroslava, Iași
Vă=Văsiești, Moinești, Bacău
Vc=Victoria, Iași
VC=Valea Caselor, Lipova, Bacău *
Vce=Vlădiceni, Tomești, Iași
Vd=Vidra, Vrancea
VG=Valea Grecului, Duda-Epureni, Vaslui
Vi=Viișoara, Botoșani
Vic=Victoria, Hlipiceni, Botoșani
Vî=Vînătorii, Iași
VJ=Vicovul de Jos, Suceava *
Vl=Vlădeni, Iași
VL=Valea Lupului, Rediu, Iași
Vlă=Vlădeni, Botoșani
VLg=Valea Lungă, Holboca, Iași
VM=Viișoara Mică, Viișoara, Botoșani *
VMă=Valea Mărului, Bacău *
Vn=Vînători, Popricani, Iași
Vo=Vocotești, Voinești, Iași
VO=Valea Oilor, Bălțați, Iași
Vr=Vorniceni, Botoșani
VR=Valea Racului, Cotnari, Iași
VS=Valea Seacă, Iași
Vș=Vlăsinești, Botoșani
Vt=Varatic, Salcea, Suceava *
Vț=Vlădnicuț, Vînătorii, Iași *
Vu=Vulturești, Vaslui *
Vv=Volovăț, Suceava *
Z=Zaboloteni, Trifești, Iași
Ză=Zărnești, Neamț
Zb=Zbereni, Cotnari, Iași
Zl=Zlodica, Ceplenița, Iași
Zm=Zmeu, Lungani, Iași *
Zr=Zorleni, Vaslui *

DÉNOMINATIONS POUR LES VARIÉTÉS DE RAISINS EN MOLDAVIE

RÉSUMÉ

Sur la base d'un matériel en partie inédit, provenant d'enquêtes directes et indirectes (531 localités), l'auteur discute des termes qui dénomment les variétés de raisins de la Moldavie.

BDD-A1512 © 1971 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-27 13:13:48 UTC)

La plupart de ces dénominations pour les variétés de raisins sont des créations formées sur le territoire de la langue roumaine. Dans la formation de ces mots on a pris en considération les caractéristiques essentielles de la variété en question et ainsi ont apparu des termes relatifs à la *couleur*, à la *forme* et à la *qualité* des raisins. Ces noms appartiennent, spécialement, aux anciennes variétés roumaines qui étaient accompagnées d'adjectifs (*blanc, noir, rouge, petit, bon, mauvais)* ou de diminutifs des mêmes adjectifs. Ultérieurement, l'inventaire de ces dénominations, dominé au début par des formations adjectivales, s'est enrichi et c'est ainsi qu'apparaît une série de termes, de préférence des substantifs, comme résultat de certaines analogies à valeur de métaphores.

Après l'introduction des variétés hybrides on a créé sur le territoire de langue roumaine une série de termes que l'on ne conserve aujourd'hui que dans les parlers populaires. Ces mots sont, le plus souvent, des dénominations attribuées par analogie aux noms de fruits, de plantes ou d'objets qui avaient de commun avec la variété respective la forme ou la couleur.

Un chapitre spécial est réservé aux procédés de formation des mots. Ici on discute les plus importants suffixes (en particulier les suffixes diminutivaux et la motion) et la composition. Sur cette base, dans la formation des termes qui dénomment des variétés de raisins, on a créé de nouvelles dénominations par la juxtaposition substantif + adjectif *(braghină acră, crimpoşie mare)* ou substantif + substantif *(gorgan-curcan).*

L'auteur insiste également sur certains faits de langue révélés par l'étude de ce lexique, tels que : la conservation de mots en voie de disparition en roumain *(malagă, muşat),* la fréquence de certains adjectifs, particulièrement d'origine turque *(abraş, cîrmîz)* et la conservation de quelques dénominations pour des variétés de raisins considérées disparues *(armaş, iordană, ovis).*

BDD-A1512 © 1971 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-27 13:13:48 UTC)